

DDS og DDP korpsmærker og civilnåle mv.

Korpsmærker i DDS og DDP

Man skulle tro, at et samlende fællesmærke ville være en naturlig del af uniformeringen i spejderkorpserne helt fra starten, men faktisk viser det sig, at dette ikke var tilfældet. Selvfølgelig havde både DDP og DDDS (DDS før 1973) forskellige varianter af korpslogo, der blev anvendt som mærke på brevpapir, officielle skrivelser, emblemer, faner osv., men ikke et egentligt korpsmærke, forstået som et mærke alle medlemmer af korpset bar og som viste deres tilhørsforhold til korpset.

De første til at have et fællesmærke var DDP (1921), men de var til gengæld også de første til at afskaffe det igen (1933). DDDS havde siden de indførte deres emaljekorpsmærke i 1926, dette som en fast del af uniformeringen. For både drenge og piger viser historien, at behovet for korpsmærke var for at skille sig ud fra andre grupper af unge, organiserede eller uorganiserede, der kunne forveksles med spejderkorpserne på en måde, som man ikke fandt fordelagtige.

Siden Sammenslutningen af de to spejderkorps i 1973 (DDS) har der stedse været et korpsmærke, faktisk indførtes et fælles korpsmærke allerede før Sammenslutningen, formentlig netop for at vise et fælles tilhørsforhold.

En variant af korpsmærket var civilnålene, der blev båret når spejderne var i civil, og på den måde faktisk var det samlende element udadtil, der manglede i uniformeringen.

DDDS er betegnelsen for Det Danske Spejderkorps før sammenslutningen i 1973. **DDP** er Det Danske Pigespejderkorps, mens **DDS** betegner Det Danske Spejderkorps fra og med 1973.

Mærkerne er ikke gengivet i naturlig størrelse, men de korrekte mål er anført.

Format er målt som "højde x bredde", eller diameter (Ø). Mærkerne er målt til yderste del af motivet på den ene led og "båndbredde" på den anden og ellers fra motivkant til motivkant. Målene på stofmærker skal tages med det forbehold, at afhængig af hvor mærket har siddet på rullen, kan formatet varierer med flere mm. Dette bliver ikke betragtet som en variant.

Artiklen skal læses med det forbehold, at jeg med sikkerhed ikke er i besiddelse af alle emblemer, reglementer, cirkulærer mv, hvorfor der er mindre unøjagtigheder. Supplerende materiale må **meget** gerne sendes til mig på nedenstående mail eller spejdermuseet på mail

spejdermuseet@stenlanderne.dk

Udover denne papirudgave vil oversigten være tilgængelig for alle i elektronisk form via **www.spejderstaven.dk** (Stenlændernes Spejdermuseums hjemmeside).

Gengivelse alene tilladt med tydelig kildeangivelse.

Stenlændernes Spejdermuseum

Morten Frederiksen

Møllevejen 11

4600 Køge, tlf. 26 654 456

E-mail: county4x4@hotmail.com

Indhold

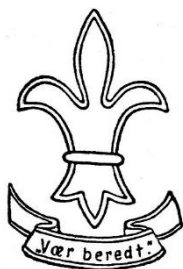
Korpsmærker	5
Det Danske Spejderkorps (1909-1973) (DDDS)	5
Anorakmærke	10
Baret- og blazermærke	10
Det Danske Pigespejderkorps (DDP)	13
Det Danske Spejderkorps (1973-) (DDS)	19
Anorakmærke	28
Blazermærker.....	29
Søspejderne (DDDS og DDS)	31
Civilnåle mv.	35
Det Danske Spejderkorps (1909-1973) (DDDS)	35
Skematisk oversigt over civilnåle gennem tiden	41
Civilmærker grupperet efter udseende.....	44
1. Lilje uden bånd.....	44
2. Lilje med bånd.....	47
3. Lilje med ring	54
4. Lilje med bånd og ring.....	57
5. Søspejdere.....	60
6. Ulveunger/ -førere	62
7. WOSM.....	64
Det Danske Pigespejderkorps (DDP)	65
Skematisk oversigt over civilnåle gennem tiden	74
Civilmærker grupperet efter udseende.....	77
1. Lilje uden bånd.....	77
2. Lilje med bånd.....	80
3. Lilje med ring	82
4. Lilje med bånd og ring.....	84
5. Kløver uden bånd	86
6. Kløver med bånd	88
7. Kløver i ring.....	93
8. Kløver med bånd i ring.....	94
9. Seniornålen (Seniorprøven)	97
10. Blåmejseførernålen.....	99

11.	”Nål på pind”	101
12.	Førernål (5 og 10 år)	109
13.	Den internationale nål (WAGGGS).....	110
14.	Ukendte nåle.....	111
	Det Danske Spejderkorps (1973-) (DDS)	112
1.	Civilnål.....	113
2.	WOSM nål.....	115
3.	WAGGGS nål	115
	Appendix	116
	Kildeoversigt.....	116

Korpsmærker

Det Danske Spejderkorps (1909-1973) (DDDS)

I de første år havde spejderkorpsen ikke et egentligt korpsmærke. Ikke forstået som at korpsen ikke havde et logo, men det blev ikke båret som sådan på uniformen som et kendetegn. Mærket blev brugt til at markere 1. klasses spejdere og førere, men var ikke for alle spejdere i korpsen.

Patrouilleøvelser for Drengene, 1910

Spejderbogen, 1919

I 1923 ¹ indførtes der et "Korpseblem (civileblem)", for alle rådsmedlemmer, førere og spejdere. Det var "Den lille spejderlilje med Vær beredt", der kom i 2 udgaver – i nysølv og sølv. Som det også synes at fremgå, var det muligvis ikke et egentligt korpsmærke til uniformen, men et civilmærke – dvs. formentlig et mærke, der kunne bæres på civilt tøj. Imidlertid fremgår det samme sted, at "Korpseblemet" også erstattede den tidligere rekrutlilje (altså den lilje, som en spejder fik, når han havde gennemført Rekrutprøven og blev "rigtig spejder"). Noget kunne derfor tyde på, at spejderliljen fik flere samtidige funktioner.

Det første egentlige korpsmærke kom i 1926 ². Det blev indført, da der var stigende problemer med uorganiserede drengegrupper, der "legede" spejdere og gav rigtige spejdere "slette vaner". Da korpsen ikke kunne få eneret til den gule spejderdragt, blev det besluttet at indføre et nummereret korpsmærke. Mærket blev beskrevet som udført i emalje på tombakmetal. Liljen og sløjfen var hvide og bunden var mørkegrøn med prikker. Mærket blev finansieret af overskuddet fra Verdens-jamboreen i 1924, hvor den store mængde besøgende, der betalte entre havde givet en stor indtægt.

Mærket blev båret umiddelbart over tropskendetegnet over venstre lommeklap.

Mærket var nummereret på bagsiden og korpsens ejendom. Mærket blev fæstet med en ring gennem tre øjer på bagsiden af uniformen.

Korpsmærket kendes i fire (fem) udgaver, samt en udgave til brug i Grønland, som dog formentlig aldrig har været anvendt ³.

¹ Nordisk Spejdersport, maj-juni 1923

² Spejdernes Magasin, jan. 1926

³ Phila-Spejd nr. 76/1993

Der er alene en sikker datering på den første og den tredje udgave.

Som følge af varemanglen under 2. verdenskrig var det ikke muligt at lave korpsmærkerne i emalje, men de blev, som mange andre spejder-metalmærker, lavet i malet zink. Da disse mærker ikke var særlig populære, blev der, så snart det var muligt i 1950, lavet nye ombytningsmærker (3. udgave) ⁴.

Imidlertid var heller ikke 3. udgaven tilfredsstillende, idet denne var meget mørkegrøn og man havde svært ved at se prikkerne i den grønne emalje. Ret kort tid efter kom derfor 4. udgave, der bevarede frem til sammenlægningen.

Ud fra korpsmærker modtaget af kendte givere mv., kan det fastlægges, at 4. udgaven allerede kom i starten af 1950'erne ⁵.

Alle udgaver (formentlig bortset fra 2. udgaven (krigsudgaven)) er blevet anvendt sideløbende, og ses således på uniformer helt frem til Sammenslutningen med DDP i 1973.

1. udgaven kendes i en forniklet (sølv) udgave, der endvidere kun har et enkelt øje på bagsiden. Baggrunden for denne udgave vides ikke (der kendes umiddelbart kun et enkelt eksemplar). Muligvis har den været fremstillet som en slags hædersbevisning, hvilket skal ses i sammenhæng med det meget lave nummer (#12).

Modsat hvad mange tror, er det ikke muligt ud fra mærkenumrene at afgøre hvilken udgave, der er tale om. I takt med at korpsmærker bortkom, blev hullerne suppleret med nye udgaver. Det viste eksemplar af 4. udgaven har som eksempel et relativt lavt nummer. Prinsesse Margrethe (daværende Æreschef i DDS) fik korpsmærke nr. 1 ⁶.

Der er også vist et eksempel på et korpsmærke, der har fået ændret nummer efterfølgende.

Forskellene skal derimod ses i teksten på bagsiden, samt navnlig på teksten i båndet under liljen, hvor placeringen af teksten i 1. og 4. udgaven omtrent er ens, mens den er lidt forskudt i 2. og 3. udgaven.

Alle korpsmærker har formatet 45 x 45 mm.

Alle korpsmærker havde på bagsiden følgende stående:

Tilhører Det Danske Spejderkorps København og kan ikke være genstand for salg eller anden overdragelse

⁴ Spejdersport okt. 1950 og nov. 1950

⁵ Finn Hove har den 1/12 2022 oplyst på facebook, at han fik sin 4. udgave (#33779) i 1951

⁶ Spejdernes Magasin, april 1927

1. udgave, forside. 1926
Tekst i bånd: "N" over "V"

1. udgave, bagside
Tekst: OCO, EMAILLE

1. udgave, variant 1a, forside. 1926
Tekst i bånd: "N" over "V"

1. udgave (1a), bagside. Forniklet
Tekst: OCO, EMAILLE

2. udgave (Krigsudgave, zink), forside
Tekst i bånd: "S" over "V"

2. udgave, bagside
Tekst: OCO, EMAILLE

3. udgave, forside. 1950
Tekst i bånd: "S" over "V"

3. udgave, bagside
Tekst: OCO, EMAILLE

4. udgave, forside
Tekst i bånd: "N" over "V"

4. udgave, bagside
Tekst: V. BAHNER DANMARK

Grønlandsudgave, forside
Svarer til 4. udgaven

Grønlandsudgave, bagside
Tekst: GRØNLAND
V. BAHNER DANMARK

*Rå tombak-udgave uden emalje
3. udgave*

Bagside

*Rettet i korpsmærkenummeret
1. udgave*

Anorakmærke

I 1961 blev der indført en "spejderanorak" udført i "ekstra svær poplin i praktisk khakifarve" ⁷. Anorakken var godkendt af korpset og på en medfølgende illustration havde den et liljemærke på venstre skulderærme.

Senere på året blev den omtalt som udført i "ekstra svært, khaki ekspeditionspoplin – imprægneret" og havde nu det viste anorakmærke på venstre ærme ⁸

Anorakken blev nævnt i uniformsreglementet for 1962 for første gang. Anorakken kom med påsyet liljemærke på venstre overærme ⁹. Mærket er således ikke et egentligt korpsmærke, men dog et kendetegn for drengespejderne, og anorakken var at betragte som en egentlig uniformsgenstand, der ligeledes fremgik af diverse uniformsreglementer/vejledninger.

Anorakken kunne købes helt frem til sammenslutningen af DDDS og DDP i 1973 (og formentlig også i årene derefter), med en mindre farvemodifikation i 1969 ¹⁰. Mærket var det samme.

Format: 65 x 48 mm

Note: Mærket kom påsyet og ombukket
Producent: DSK. Etiketv.

Format:

Note: Mærket ombukket

Note: Bagside

Baret- og blazermærke

I efteråret 1969 gennemgik DDDS en omfattende uniformsrevision, hvor der kom et helt nyt uniformsprogram. I den forbindelse blev der indført en grøn baret (for alle fra ulve til ledere) og en blå (senior/leder-)blazer ¹¹. I første omgang var baretten uden mærke, mens jakken tilsyneladende bar "anorakmærket" (se dette) ¹².

⁷ Spejdernes Magasin, maj 1961

⁸ Spejdernes Magasin, dec. 1961.

⁹ Katalog for Spejder Sport, 1963

¹⁰ Spejdernes Magasin, sept.-okt. 1969

¹¹ Spejdernes Magasin sept.-okt. 1969

¹² Spejdernes Magasin sept. nov. 1969 og Spejdersport nov.1969

I starten af 1970 blev det imidlertid bestemt, at det internationale spejdermærke ”World Badge” (WOSM) blev benyttet på både baret og blazer ¹³.

Der blev også indført en reglementeret blå sweater med grønne borter, og blazermærket blev ligeledes båret på denne ¹⁴. Både sweater og blazer havde mærket på venstre side af brystet.

Disse uniformsgenstande var reglementerede frem til den nye fælles DDS uniform kom i 1976.

Blazer- og baretmærkerne er henholdsvis meget ens og alene med mindre forskelle i vævningen, og kan derfor betragtes som samme version og ikke forskellige varianter.

Format: Ø 68 mm
Note: Blazermærke.
Variant # 1

Note: Bagside

Format: Ø 70 mm
Note: Blazermærke
Variant # 2

Note: Bagside. Sort

¹³ Spejdersport jan. 1970 og GEB 1970/1

¹⁴ Spejdernes Magasin sept.-okt. 1969 og Spejder Sports katalog 1970

Format: Ø 42 mm
Note: Baretmærke
Variant # 1

Note: Bagside. Sort

Format: Ø 42 mm
Note: Baretmærke
Variant # 2

Note: Bagside. Turkis

Variant #1	Variant #2
------------	------------

Det Danske Pigespejderkorps (DDP)

I de første år var pigespejderne en del af Det Danske Spejderkorps (DDDS), til dels som en division. Der skete så en glidende overgang, hvor pigespejderne først fik egen Spejderchef i 1916, herefter egen bestyrelse og til sidst i 1921 afholdt eget korpsrådsmøde, og derved fuldt ud var eget korps; Det Danske Pigespejderkorps.

Formentlig i forbindelse med korpsrådsmødet i 1921 blev der vedtaget vedtægter for det nye korps, og herunder et uniformsreglement. Imidlertid – hvor usandsynligt det end måtte lyde – er det ikke for tiden muligt at finde dette reglement, men allerede året efter kom den første pigespejderhåndbog ¹⁵, og heraf fremgik, at alle spejdere bar et ”DP” i hvidt metal foran i hatten, Spejderchef og Souschef dog forgyldt.

Pigespejderne havde på dette tidspunkt fortsat samme logo som drengene, nemlig spejderliljen og ”Vær beredt” båndet, men dette blev altså ikke anvendt som korpsmærke/kendetegn. Spejderliljen blev – som hos drengene – anvendt som førerdistinktioner (se fx ovenstående billede, hvor den bæres på skulderen), samt 1. klasse mærke mv., men ikke som et samlende kendetegn på uniformen for alle spejdere.

I 1928 afskaffedes DP i hatten og i stedet indførtes et vævet DP, som skulle sidde på venstre brystlommens læg ¹⁶. Baggrunden for skiftet blev oplyst til, at der dels havde været klager over, at metalmærket havde været alt for dyrt, dels at man tabte det for let.

I 1931 skiftede DDP logo fra lilje til kløver som var det internationale pigespejder-logo, men havde fortsat det samme korpsmærke på brystlommen.

Pigespejderne i DDP havde på dette tidspunkt røde tørklæder. I løbet af starten af 30'erne begyndte der at komme gang i de politiske ungdomsbevægelser, hvoraf nogle også bar røde tørklæder (DSU). På den baggrund og ”for at undgå forveksling” indførte DDP i 1933 grønne tørklæder i stedet for røde ¹⁷. Samtidig blev DP-korpsmærket på lommen afskaffet. Dette medførte ikke overraskende en del protester, og på forespørgsel i spejderbladets brevkasse på hvorfor DP blev afskaffet, var begrundelsen følgende:

”DP blev i sin tid indført for at skelne mellem medlemmer af DDP og andre korps med blå uniformer og røde tørklæder. Da tørklædet blev forandret til grønt, blev mærket overflødigt.”

Herefter havde DDP ikke et egentligt korpsmærke i mange år. Se dog i afsnittet om civilnål mv, da det ikke var sådan, at spejderne ikke bar korpslogoet på uniformen, men der var dog ikke **ét fælles/ens** samlende mærke.

I 1951 ¹⁸ blev 3. klasse mærket ændret, idet det kom som vævet mærke, hvor det tidligere havde været i metal. Mærket blev nu båret på venstre brystlomme læg og det blev besluttet, at mærket

¹⁵ Haandbog for DDP, 1922 (udkom faktisk først i juli 1923, jf. Pigespejderne juli 1923)

¹⁶ Pigespejderne, jan. 1928

¹⁷ Pigespejderne, febr. 1933

¹⁸ Pigespejderne, febr. 1951

blev båret af alle, der havde taget prøven. Det var således ikke et egentligt korpsmærke, men i og med at man ikke kunne være (trops)spejder, uden at have taget 3. klasse prøven, var det reelt et fælles mærke for alle de store spejdere og deres førere. Omkring 1963¹⁹ skiftede mærket design.

I 1956 blev der indført et navnebånd "Det Danske Pigespejderkorps", som førere, der ønskede det, kunne bære på spadseredragtens venstre skulder over tropsbåndet²⁰. Båndet kendes i to formater og hvilket der kom først, er usikkert. Båndet er ikke siden omtalt i reglementer mv.

I 1964 blev der indført et anorakmærke, der måtte bæres på anorakker, vindjakker, trøjer o.lign. på venstre ærme, ca. 10 cm under skulderen²¹. Mærket var således ikke som sådan korpsmærke.

I 1970 blev klasseprøverne afskaffet og herefter fik det tidligere 3. klassemærke i endnu højere grad karakter af at være en slags korpsmærke for de store spejdere, kaldet "Spejdermærke"²². Blåmejser og spirer havde dog ikke det samme mærke på deres uniform, men egne mærker (Blåmejsesfugl og Spiremærke).

Format: 17 x 17 mm

*Note: DP hattemærke 1921/22-28
Hvidt metal. Variant #1*

Note: Sikkerhedsnål på bagsiden

Note: Sikkerhedsnål på bagsiden

Format: 17 x 17 mm

*Note: DP hattemærke 1921/22-28
Hvidt metal. Variant #2*

Note: Øjer på bagsiden

Note: øjer på bagsiden

¹⁹ Pigespejderbogen, 1963

²⁰ DDP Førerblad, april 1956

²¹ Pigespejderne, marts 1964

²² DDP Førerblad, dec. 1970 og Pigespejderne, dec. 1970

Format: 17 x 17 mm
Note: DP hattemærke 1921/22-28
Forgylt metal.
Spejderchef og souschef

Note: Sikkerhedsnål på bagsiden

Format: 17 x 35 mm
Note: Mulig variant af DP hattemærke

Note: Nål på bagside

Format: 43 x 33 mm
Note: DP 1928-1933

Note:

Format: 35 x 17 mm

Note: Variant # 1

3. klasse märke, 1951-? (1963)

Producent: A. Berg

Mærket er slidt men ubrugt

Note:

Format: 35 x 15 mm

Note: Variant # 2

3. klasse märke, 1951-? (1963)

Gul kløver.

Note:

Format: 35 x 15 mm

Note: Variant # 3

3. klasse märke, 1951-? (1963)

Orange kløver.

Note:

Format: 35 x 21 mm

Note: Variant # 1

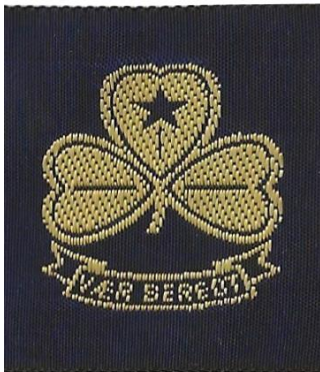
3. klasse mærke (1963)?-1970.

Spejdermærket, 1970-73

Producent: D...E og Menda

Note:

Format: 35 x 25 mm

Note: Variant # 2

3. klasse mærke (1963)?-1970.

Spejdermærket, 1970-73. Bred/flad kløver

Note:

Format: 57 x 48 mm

Note: Anorakmærke, 1964-73

*Note: Anorakmærke
Foldet mærke*

Note:

Format: 9 x 102 mm
Note: Navnebånd 1956
Variant # 1

Format: 11 x 58 mm
Note: Navnebånd 1956
Variant # 2

Det Danske Spejderkorps (1973-) (DDS)

DDDS og DDP begyndte allerede i 1969/70 det første spæde samarbejde med blandede forsøgsgrupper²³. I 1969 blev der nedsat en fælles arbejdsgruppe, der skulle drøfte samarbejde af blå/gult seniorarbejde og i tiden frem til 1973 intensiveredes samarbejdet mellem korpsene, lokalt og på landsplan.

Man begyndte således rundt om i landet af etablere ”fælles grupper” med medlemmer fra de to spejderkorps. Det pointeredes dog, at selvom man havde fælles forældreråd (bestyrelse), så var spejderne medlemmer af to forskellige korps og bar de to korps respektive uniformer og betalte kontingent til hvert sit korps. Man definerede tre forskellige samarbejdsformer: 1) ”Samarbejdende grupper”, hvor der var periodisk samarbejde. 2) ”Integrerede grupper”, hvor man havde fælles arbejde, men var anerkendt hver for sig i de to korps. 3) ”Fælles grupper”, hvor man havde et fælles forældreråd og som var anerkendt som forsøgsgruppe af de to korps²⁴.

I grupperne, hvor der var samarbejde på mere intensivt plan (Fælles grupper), var der behov for at definere uniform mv. Det fremgår således af en fælles skrivelse fra DDDS og DDP fra maj 1971, at ”gruppen fastsætter selv uniformen, som sammensættes af de af depotet førte uniformseffekter”. Det førte – som man kan forestille sig – til mange alternative former for uniformering, hvor et mix af drenge- og pigeeffekter kom i spil.

I marts 1972 kom der så et Fællesmærke, som skulle bruges af enheder, som havde sluttet sig sammen. Mærket erstattede DDDS’ og DDP’s korpsmærker (DDP havde imidlertid ikke noget fælles korpsmærke på dette tidspunkt...), og kunne sættes over venstre lomme på skjorten eller venstre ærme på striktrøjen²⁵. Mærket var symbolsk opbygget med en gul lilje (dreng) og en blå kløver (pige).

Dette mærke er nærmest identisk med det første egentlige korpsmærke, der kom efter sammenslutningen og oprettelsen af det nye spejderkorps; DDS pr. 1/1 1973. Fællesmærket er lidt mindre (5,7 x 4,9 mm, mod 5,8 x 4,9 mm) og har en lidt mørkere marineblå bundfarve, hvor DDS’ nye korpsmærke har en mellemlå bundfarve. Den største forskel ses imidlertid først, når mærket er blevet vasket, hvor fællesmærket kryber til 4,9 x 4,2 mm og bliver helt blødt, modsat det nye korpsmærke, der fortsat er lidt stift i stoffet og mere rektangulært.

Det nye korpsmærke kendes også i en version, hvor der ikke er en lyseblå farve i kløveren, men alene båndets mørkeblå grundfarve. Muligvis er der her tale om en fejlvævning, men mærket kendes også med en (hvid) lederstribe. I Spejder Sports kataloger fra 1977 og 1978 ser det imidlertid ud til, at det er denne version, der er anvendt på de uniformer, der vises. I kataloget fra 1979 er det dog de samme personfotos, der er anvendt, men nu med den nye variant af korpsmærket (fra 1978, se nedenfor) photoshoppet ind. Så om der reelt er tale om, at det også er den version, der har været anvendt eller blot et som ”en grafiker har fundet i fotoarkivet”, er endnu uvist. Jeg har i hvert fald endnu til gode at se en uniform med det pågældende mærke.

²³ DDP Lederhåndbogen 1970-71 og DDP Førerblad, maj 1970

²⁴ DDP Førerblad, maj 1970

²⁵ Spejd, marts og april 1972

Det nye korpsmærke (1973) kom med vævede lederstriber for voksne ledere og assistenter, svarende til de farver man havde anvendt i DDP som arbejdsgrensfarver, dvs. rød for blåmejse/ulvegren, orange for spire/juniorgren, grøn for spejdergren, gul for seniorgren, hvid for alle øvrige ledere og assistenter ²⁶. Samtidig bemærkedes det, at man indtil videre anvendte de gamle uniformsvejledninger, ligesom nye mærker var under udarbejdelse. Det kunne således tyde på, at selvom man havde haft nogle års tilløb, var man ikke helt på plads 1/1 1973. Det skal også bemærkes, at den nye fælles uniform først kom så sent som i 1976 ²⁷.

I 1974 kom så første ”fælles” uniformsvejledning ²⁸. Som nævnt var der endnu ingen fælles uniform, hvorfor vejledningen fortsat var opdelt efter pigers og drenges uniformering. Blåmejserne skulle således bære korpsmærket på spencerens venstre side, 5-10 cm fra skuldersømmen. Ulveungerne og drenge-tropsspejdere havde korpsmærket placeret 3 cm over og midt for venstre brystlomme. Spirer og juniorspejdere havde enten spencer, og så var placeringen som blåmejserne, eller nederdel og bluse og så blev mærket båret på blusen, enten på lommen/lomme-klap eller over venstre lomme. Pige-tropsspejdere bar også mærket på blusen, enten på lommen/lomme-klap eller over venstre lomme.

Som det fremgår, var der ikke meget fælles over vejledningen, der i øvrigt blot var en videreførelse af de tidligere regler.

I forbindelse med den første reelle fælles uniformsvejledning fra 1976 ²⁹, blev det fastsat, at alle bar korpsmærket over venstre lomme. Samtidig var den røde lederfarve nu officielt ”minispejdergrenens” farve. Sideløbende hermed var der dog fortsat muligt at have ulveunger og blåmejsere i en længere årrække fremover. Til gengæld var betegnelsen ”Spirer” nu officielt udgået og arbejdsgruppen blev alene kaldt juniorspejdere.

I 1978 blev korpsmærket revideret, idet der nu blev tilføjet korpsnavn over og under logoet ³⁰. Samtidig udgik lederstriberne. Udgaven med navn holdt frem til 2003, hvor der kom et nyt design af DDS’ logo ³¹. Undervejs kom der flere varianter af mærket, med forskellige farvenuancer og vævninger mv. Det er op til den enkelte at vurdere om der her er tale om egentlige varianter, eller blot ubetydelige farvenuancer mv.

Tidsangivelsen på flere af disse varianter stammer fra en samtidig registrering på Spejdermuseet, men fremgår altså ikke i øvrigt af officielle optegnelser.

Næste/seneste ændring af korpsmærket kom 2010, hvor det samtidig blev indført, at alle nye uniformer, der blev produceret, blev leveret med korpsmærket broderet direkte på uniformen ³².

²⁶ Broen, dec. 1973

²⁷ DDS Uniformsvejledning 1/76

²⁸ Broen, marts 1974

²⁹ DDS Uniformsvejledning, 1/76

³⁰ Broen, nov. 1978

³¹ Bladpakke nr. 5, 2003

³² SpejderSport.dk (uden dato)

Format: 57 x 49 mm
Note: 1972. Fællesmærke

Note: Bagside. Sølvtråd

Format: 49 x 42 mm
Note: 1972. Brugt Fællesmærke

Note: Brugt mærke

Format: 59 x 50 mm
Note: 1973.
Producent: Menda

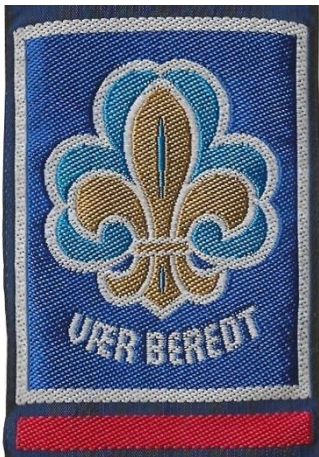
Note: Bagside. Hvid tråd

Format: 59 x 50 mm
Note: 1973, mørkblå variant
Producent: Menda

Note:

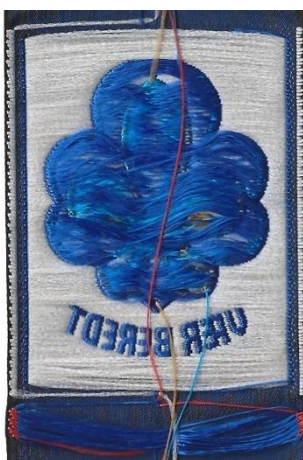
Format: 67 x 50 mm
Note: rød lederstrib

Note:

Format: 67 x 50 mm
Note: orange lederstrib

Note:

Format: 67 x 50 mm
Note: grøn lederstrib

Note:

Format: 67 x 50 mm
Note: gul lederstrib

Note:

Format: 67 x 50 mm
Note: hvid lederstrib

Note:

Format: 67 x 50 mm
Note: hvid lederstribе, mørkblå variant

Note:

Format: 66 x 50 mm
Note: 1978, variant # 1. Mørkgul lilje. Producent: Menda

Note:

Format: 65 x 50 mm
Note: 1978, variant # 2, Lysgul lilje. Producent: Spejder Sport

Note:

*Format: 65 x 50 mm
 Note: 1978, variant # 3
 Lysblå kløver*

Note:

*Format: 65 x 50 mm
 Note: 1978, variant # 4
 Orangegul lilje, lysblå kløver*

Note:

*Format: 65 x 50 mm
 Note: 1978, variant # 5
 Orangegul lilje, mellembå kløver*

Note:

Variant # 1	Variant # 2	Variant # 3	Variant # 4	Variant # 5
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Variant # 1 og 2

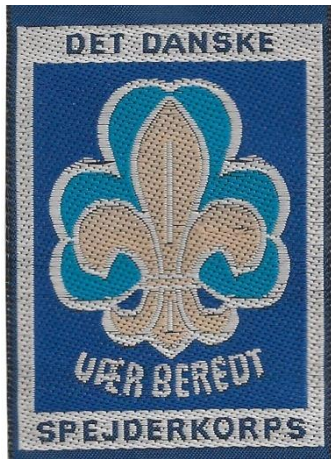
Variant # 3-5

Variant # 3 og 4

Variant # 5

Format: 63 x 50 mm
Note: 1988-2003. Ny vævning.
Producent: Spejder Sport

Note:

Format: 70 x 60 mm
Note: 2003-2010

Note:

Format: 50 x 112 mm
Note: 2010-

Note:

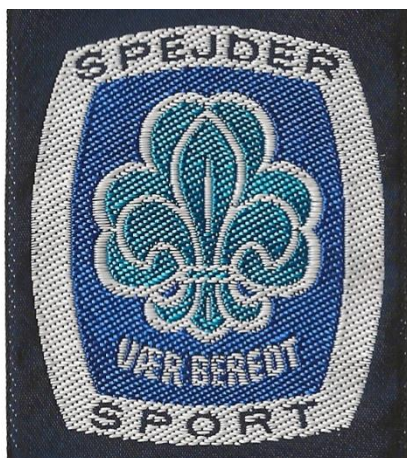
Format: 40 x 103 mm

Note: 2010-

Broderet direkte på uniformen

Anorakmærke

Som nævnt ovenfor var der i begge de to korps en spejderanorak med særligt mærke. I 1975³³ kom der en ny spejderanorak i khaki med et mærke på venstre skulder. Anorakken blev fælles for begge køn fra 1976³⁴. Anorakken skiftede farve til blå i 1984, men fortsat med det samme anorakmærke³⁵. Anorakken var en del af Spejder Sports sortiment til og med 1997³⁶, hvorefter den udgik i forbindelse med en generel revision af uniformsprogrammet.

Format: 52 x 50 mm

Note: Producent: Menda

Note:

³³ Spejder Sport katalog, Forår 1975

³⁴ Spejder Sport katalog, Forår 1976

³⁵ Spejder Sport katalog, 1984

³⁶ Spejder Sport katalog, 1997

Blazermærker

I 1985³⁷ blev der indført en blå lederjakke med "Blazermærke" på venstre bryst. Mærket kunne også købes i løssalg. Sidste gang, hvor lederjakken ses til salg, var i 1989³⁸, hvorefter den i 1993 afløstes af en fleecetrøje med broderet logo³⁹.

Der er ikke nogen tidsangivelse for de enkelte varianter af mærket. Forskellene på mærkerne er dels formatet, dels forskel i skrifttype og kantvævningen.

Format: Ø 75 mm

Note: Variant # 1. Bred kantning

Note:

Format: Ø 74 mm

Note: Variant # 2. Tyndt stof

Note:

³⁷ Spejder Sport katalog, 1985

³⁸ Spejder Sports Spejderkataloget, 1989

³⁹ Spejder Sport katalog, 1993

*Format: Ø 71 mm
 Note: Variant # 3.
 Lysgul lilje og lysblå kløver*

Note:

*Format: Ø 75 mm
 Note: Variant # 4*

Note:

Variant #1	Variant #2	Variant #3	Variant #4
------------	------------	------------	------------

Søspejderne (DDDS og DDS)

Sideløbende med dette havde søspejderne haft forskellige korpsmærker. Drengesøspejdere i DDDS bar samme emaljekorpsmærke som landspejderne. I 1969 skete det en uniformsrevision, der medførte, at de tidligere uniformsmodeller i kraftigt bomuldsstof blev erstattet af uniformer i tyndt khaki "Grækenlandsstof" (nylonstof) ⁴⁰. Samtidig blev ulveungernes blå striktrøje og søspejdernes blå uniformsskjorte (under stor protest) afskaffet.

I samme forbindelse begyndte en del søspejdere at anvende en blå arbejdsskjorte (busseronne) eller sweater, og det er meget sandsynligt, at der i den forbindelse blev indført et stofmærke til brug på denne.

I uniformsreglementet fra 1970, anførtes således, at søspejdere (som ekstra udstyr efter eget valg) kunne anvende: "*Sø-sweater*" - *marine "sailor-model" med rullekrave og søspejdermærke* ⁴¹ [min fremhævning].

Stofmærket havde ikke fra starten karakter af korpsmærke, og blev båret sideløbende med emaljekorpsmærket. Men siden sammenslutningen mellem DDDS og DDP i 1973, hvor alle spejdere fik stofkorpsmærke, har søspejderne anvendt dette stofmærke som korpsmærke. Der blev således i 1973 tilføjet kløveren udenom liljen (svarende til det nye fælles korpsmærke).

I 2003 blev DDS normale korpsmærke ændret. Allerede året efter var Søarbejdsgruppen klar med et nyt design ⁴², men den seneste udgave af sø-korpsmærket kom først i handlen i 2008 ⁴³.

I 2017 indførte DDS for første gang siden 1969 en egentlig søspejderuniform, nemlig en uniformsbusseronne i børnestørrelse. Denne uniform havde korpsmærket broderet på ⁴⁴.

Format: 80 x 88 mm

Note: Formentlig 1969-1973

Note:

⁴⁰ Spejdernes Magasin, sept.-okt. og nov. 1969

⁴¹ DDS-håndbog, uniformsvejledning 4/70

⁴² Referat af møde i Kontaktgruppen med Spejder Sport, 30/10-2004 og Søsprøjt nr. 2, 2004

⁴³ Søsprøjt nr. 2, 2008

⁴⁴ DDS.dk nyheder, 21/9 2017

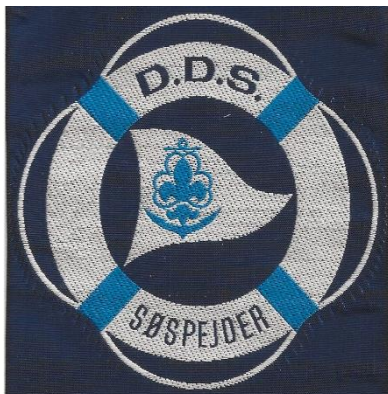
Format: 84 x 79 mm

Note: 1973-2008

Variant # 1. Oval redningskrans

Note:

Format: 82 x 85 mm

Note: 1973-2008

Variant # 2a. Oval/Rund redningskrans

Producent: Menda

Note:

Format: 76 x 85 mm

Note: 1973-2008

Variant # 2. Rund redningskrans

Producent: Spejder Sport

Note:

Format: 76 x 85 mm

Note: 1973-2008

Variant # 3. Anden (finere) vævning

Producent: Spejder Sport

Note:

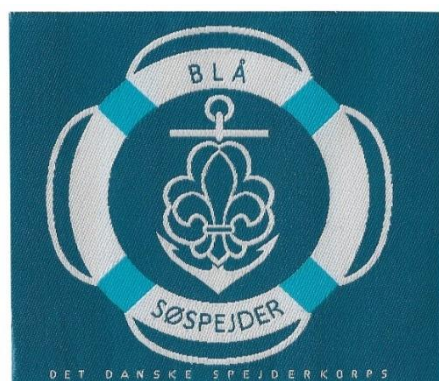
Format: 78 x 69 mm

Note: 2008-

Variant # 1. Mellemblå

Note:

Format: 78 x 70 mm

Note: 2008-

Variant # 2. Turkis

Note:

Format: 70 x 40 mm

Note: 2017-

Korpsmærke broderet direkte på busseronne

Civilnåle mv.

Civilnål/civilmærke er et begreb, der temmelig tidligt blev indført i spejderbevægelsen. Helt grundlæggende er der vel tale om en form for propaganda, nemlig at vise omverden at man var en del af den nye spejderbevægelse. Det skete helt lavpraktisk ved at man bar et spejdermærke, også når man ikke havde spejderuniform på - altså når man var i civil.

Betegnelsen ”bånd” bruges generelt om ”Vær Beredt” båndet i hele artiklen.

Det Danske Spejderkorps (1909-1973) (DDDS)

Første gang jeg umiddelbart kan se, at civilmærker er omtalt, er i det foreløbige uniformsreglement fra 1914 ⁴⁵. At det næppe er på dette tidspunkt de indføres, synes at kunne udledes af, at mærket til passive medlemmer her omtales som ”nuværende nål”. Imidlertid har jeg ikke ældre uniformsreglementer.

Allerede fra dette tidspunkt var civilnålen forskelligt udformet efter hvilken ”status” man havde i spejderkorpset. Det bemærkedes endvidere, at civilnålene ikke måtte bæres til uniformen og det henstilledes til at alle aktive spejdere altid bar civil emblem, når uniform ikke blev båret.

Når der blev beskrevet ”lille 1. klasses emblem”, er det ikke nødvendigvis udtryk for at det er en lille lilje i forhold til de øvrige liljer, men blot at emblemet er mindre end 1. klasses emblemet, der på dette tidspunkt var ca. 26 mm i højden. Formentlig er alene Passivliljen en helt lille lilje.

1914: ⁴⁶

Passive medlemmer	Søvlilje (nuværende nål)
Aktive medlemmer op til og med patruljefører	Større søvlilje
Tropsassistenter og tropsførere	Lille 1. klasses emblem (lilje og sløjfe ⁴⁷)
Divisionschef	TF mærke med ring omkring
Højere chefer og Korpsrådsformand	Forgylt DC emblem
Divisionsrådsmedlemmer	Passiv lilje med ring
Korpsrådsmedlemmer	Forgylt passiv lilje med ring
Æresmedlemmer (udlændinge der er aktive førere)	Forgylt TF emblem
Æresmedlemmer (andre)	Forgylt passiv lilje

I 1912 blev de første søspejdertropper oprettet, i 1916 blev der indført senior-spejdere (De grå ulve) og i 1918 kom de første flokke med ulveunger. Umiddelbart blev der ikke ved disse lejligheder indført særlige civilmærker for disse.

I 1919 indførtes der kolonner som en enhed mellem troppe og divisioner. I den forbindelse ændredes der på civilemblerne til rådsmedlemmer. Herefter bar Trops-, Kolonne- og

⁴⁵ Spejderliljen, maj 1914

⁴⁶ Spejderliljen, maj og september 1914

⁴⁷ ”Sløjfe” var datidens betegnelse for ”Vær Beredt” båndet

Divisionsrådsmedlemmer alle passiv lilje med ring ⁴⁸. Det nævnes ikke hvilken civililje som Kolonnechefer bar, men det var formodentlig divisionschef-mærket: *Lilje med Vær Beredt-bånd og med ring omkring*.

I 1920 bemærkedes det, at søspejdernes civilembem var det samme som landspejderne, nemlig en hvid lilje ⁴⁹.

Samme år – 1920 ⁵⁰– blev der indført rover-trope til at opfange de ældste spejdere (De Grå Ulve blev nedlagt i oktober 1919). Der blev ikke nævnt noget om civilmærke.

Og i det næstfølgende uniformsreglement fra 1921 var der heller ikke særlige civilembem for ulveunger, søspejdere eller rovere.

1921 ⁵¹

Passive medlemmer	Lille søvlilje
Spejdere	Søvlilje
Tropsførere og -assistenter	Et lille sammensat 1. klasses emblem
Kolonne- og divisionschefer	TF mærke med ring
Æresmedlemmer (Kolonne og trop)	Forgylt passiv lilje
Trops-, kolonne- og divisionsrådsmedlemmer	Passiv lilje med ring
Korpsrådsmedlemmer	Forgylt passiv lilje med ring

I 1923 meddeltes det, at den lille spejderlilje med ”Vær Beredt” for fremtiden gjaldt som Korpsembem (Civilembem) for samtlige rådsmedlemmer, førere og spejdere. Den fandtes i to udgaver, nemlig i sølv og i nysølv ⁵². Samtidig blev det bestemt, at ”Korpsembemet” erstattede den tidligere anvendte rekrutlilje. Som anført ovenfor under *Korpsmærker* er det derfor spørgsmålet, om det reelt er et korpsmærke, man indførte, eller om spejderliljen blot nu havde flere samtidige funktioner, herunder som civilembem.

Imidlertid fremgår det af Spejderbogen fra 1924, at ”*Rekrutter bærer den lille spejderlilje (civilembemet) på højre side af brystet*”. Noget tyder derfor på, at der netop var tale om, at den lille spejderlilje fik flere funktioner.

Det skal dog bemærkes, at netop denne udgave af Spejderbogen udkom på et tidspunkt, hvor forfatteren Cay Lembcke var i unåde i spejderkorpset og ikke nødvendigvis kan tages som udtryk for det officielle DDDS-reglement.

⁴⁸ Ved Lejrbaalet, juli 1919 og Nordisk Spejdersport, april 1919

⁴⁹ Haandbog for De Danske Søspejdere, 1920

⁵⁰ Nordisk Spejdersport, marts 1920

⁵¹ Uniforms- og Udrustningsreglement (Drengespejderne), juni 1921

⁵² Nordisk Spejdersport, maj-juni 1923

I DDDS' love fra 1924⁵³ fremgår det om ”Spejdernes påklædning og udrustning” at følgende civile kendetegn blev anvendt:

Spejdere	Sølvlilje med sløjfe ⁵⁴
Passive medlemmer	Lilje
Førere	Lilje og sløjfe med ring
Rådsmedlemmer	Lilje med ring
Flokkførere	Bronze ulvehoved
Ulve og bandeførere	Sølv ulvehoved

Som det kan ses, var man nu tilbage til en graduering af forskellige civile emblemer alt efter status. Om ordningen fra 1923, hvor alle havde samme civilembblem, aldrig havde været indført, eller om man blot havde den rullet tilbage, er uvist. Men som det ses, var der nu indført særlige civilnåle til ulveunger og deres førere. Der gradueredes ikke mellem store og små liljer, men om det reelt var tilfældet, er usikkert, da dette allerede i 1925 igen var sådan (se nedenfor).

I Depotets prisliste fra september 1925 omtaltes der ”civile ulvemærker” (til 25 øre) og to civilmærker til henholdsvis Flokkførere og Flokassistenter (begge til 30 øre). Hvordan disse så ud, vides ikke, men umiddelbart fremstår det som at der nu var tre forskellige civilmærker til ulvegrenen (men det er nok næppe tilfældet – der er nok alene tale om to forskellige, da førere og assistenter formentlig har haft samme emblem).

I samme prisliste angives civilmærkerne for de øvrige funktioner således:

Passive	lille lilje
Rådsmedlemmer	lille lilje med ring
Spejdere	lille 1. og 2. klasse mærke [dvs lilje med bånd]
Øvrige chefer	1. og 2. klasse mærke med ring

I 1926⁵⁵ omtaltes for første gang et særligt civilembblem til søspejdere, nemlig ”Søspejdermærket i hvidt metal”. Søspejdermærket var et ”anker med spejderlilje på læggen”. Det må forstås som at dette gjaldt alle spejdere tilknyttet søspejderarbejdet, dvs også førere og rovere.

I uniformsreglementet fra 1926⁵⁶ omtaltes civilmærker på ny. Og fra nu af skelnedes der tilsyneladende ikke mellem små og store liljer:

Passive medlemmer	Sølvlilje
Spejdere og rovere	Sølvlilje med sløjfe
Førere	Sølvlilje med sløjfe i ring
Flokkførere og -assistenter	Bronze ulvehoved
Ulve	Sølv ulvehoved
Søspejdere	Søspejdermærket i hvidt metal

⁵³ DDS Grundlov og love, 1924

⁵⁴ ”Sløjfe” var betegnelsen for ”Vær Beredt” båndet

⁵⁵ De danske søspejdere, Uddannelsesbestemmelser, 1926 og Spejdernes Magasin, april 1926

⁵⁶ Nordisk Spejdersport, juni 1926 og Uniforms- og udrustningsreglement, pr. 1. okt. 1926

I 1926⁵⁷ kom der en del nye mærker og en del mærker blev indregistrerede og forsynet med korpsets navn og mærke, hvorfor civilnåle, der er mærkede på denne måde, må formodes at være fremstillede efter dette tidspunkt. Samtidig bemærkedes det, at ”tegningen af vort egentlige mærke – liljen – er ændret det mindst mulige”. Det vil sige, at umiddelbart skete der en (minimal) ændring af udseendet på liljen ved denne lejlighed. Dette synes også at kunne ses i de grafiske gengivelser af liljen, der i udgaver fra omkring 1920 var lidt mere ”buttet” end den senere lilje.

Patrouilleøvelser for Drengene, 1910

Spejderbogen, 1919

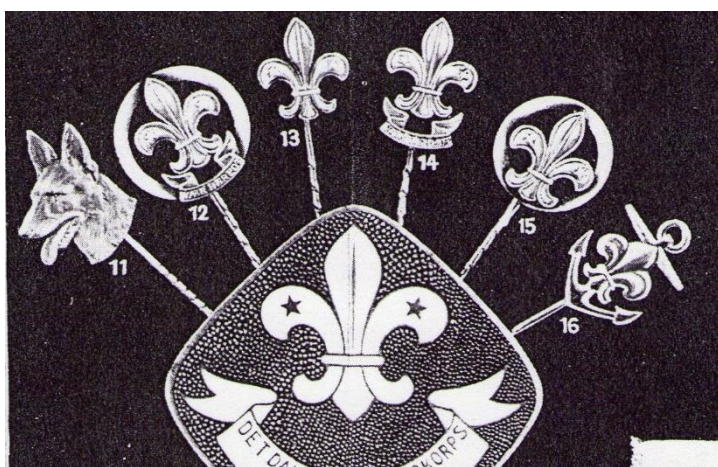

Spejdernes Haandbog, 1924

Uniformsreglement, 1937

Det blev også meddelt, at der i Spejdernes Magasin i (oktober og) november 1926 ville komme en oversigtstavle over de nye mærker. I november 1926 vistes så for første gang et billede af de enkelte civilnåle, der alle var i samme størrelse.

I oversigten er anført følgende:

11. Ulve (forsølvet), for flokførere og -assistenter (forgyldt) bronze
12. Førere
13. Passive medlemmer
14. Spejdere og Rovere
15. Rådsmedlemmer
16. Søspejdere

Samme oversigt var indlagt i Haandbog for Førere fra **1928**, men her anførtes ud for nr. 13, at mærket nu er afskaffet, og at civilmærket for Flokførere og -assistenter var forgyldt (men ikke noget om bronze).

⁵⁷ Nordisk Spejdersport, okt. 1926

I reglementet i 1937 ⁵⁸ omtaltes ikke rådsmedlemmer, men det kan næppe tages som udtryk for, at der ikke længere var civilmærker til disse, blot at de ikke hørte hjemme i et uniformsreglement. I øvrigt var der heller ikke omtale af førernes civilmærker, hvilket må skyldes en forglemmelse.

I hvert fald var førerne med i det næste reglement, der udkom i 1944 ⁵⁹. Nu var der imidlertid sket den ændring, at Flokmedhjælpere, og Flok-, Trops- og Roverassistenter civilmærke var en sølvlilje med sløjfe (altså tilsvarende de ”menige spejdere”), mens øvrige førere (også søspejderførere) bar en forgyldt lilje i ring.

Civilmærket for ulve, spejdere, rovere og søspejdere (incl. sø-rovere) var uændrede.

Næste gang vi hører om civilmærker er i 1948 ⁶⁰, hvor det oplyses at man har indført et nyt mærke til rådsmedlemmer og passive medlemmer, nemlig ”en ganske lille lilje i hvidt metal”. Om den lilje faktisk er med bånd, er usikkert.

I 1950 ⁶¹ var civilmærket ændret for førere. Herefter havde alle førere (også assistenter, ulve- og søspejderførere) samme civilmærke, nemlig en forgyldt lilje med bånd. Fra samlinger fra tiden vides det, at der er tale om en meget lille nål. Ulveungernes og spejdere/søspejderes civilmærke benævnes som værende i ”hvidt metal”.

I Depotets prisliste fra 1952 ⁶² er anført to forskellige civilembler for spejdere – henholdsvis med sikkerhedsnål og lang nål. Der er ikke nævnt denne forskel for de øvrige nåle. Nålene nævnt i prislisten var:

Ulve
Spejdere m. sikkerhedsnål
Spejdere m. lang nål
Søspejdere
Førere
Rådsmedlemmer og passive medlemmer

For at gøre forvirringen større kom der i 1954 et særligt SOPA-mærke (Soldaterpatruljer, dvs. patruljer på kaserne for værnepligtige spejdere og FDF'ere). Det var det sædvanlige DDDS civilembel forsynet med en ring. Det blev båret på venstre ærme under evt. gradstegn og ved siden af evt. militære udmærkelsestegn mv (dvs. formentlig på militæruniformen) ⁶³. Dette er således **ikke** et civilembel, men minder meget om de tidligere rådsmedlems-embler.

⁵⁸ Uniformsreglement, 1937

⁵⁹ Uniformsreglement, 2. udgave 1944

⁶⁰ Spejdersport, nov. 1948

⁶¹ Uniformsreglement, 4. udgave 1950

⁶² DDDS Depot, Prisliste marts 1952

⁶³ Spejdersport, maj 1954

I **1962**⁶⁴ var rovernes (og nu også sø-rovere) civilmærke blevet til en forgyldt lilje med bånd, svarende til førernes.

Efter uniformsrevisionen i 1969 blev det i **1970** besluttet at anvende det internationale spejdermærke (WOSM) på flere uniformsdele, og herunder i emalje som civilemblem af samtlige medlemmer af DDS samt af rådsmedlemmer⁶⁵. Det er dog vurderingen, at i det omfang man overhovedet anvendte civilemblem i 1970, var det ofte den gamle DDS nål. Dette vurderet ud fra det begrænsede antal af WOSM civilnåle, der findes på diverse spejdermuseer her i landet.

Og dette er det sidste, vi hører til civilmærket før sammenslutningen med DDP i 1973.

⁶⁴ Uniformsreglement, 5. udgave 1962

⁶⁵ DDS-håndbog, Uniformsreglement, 4/70

Skematisk oversigt over civilnåle gennem tiden. Følgende forkortelser er anvendt:

Ll. = lille, St. = stor, L=lilje, LB= lilje m bånd, LR= Lilje m ring, LBR=Lilje/bånd m ring, U=ulvehoved, A=Anker m lilje, S=Sølv, G=forgylدت, B= Bronze, H=hvidt metal,

	1914	1919	1920	1921	1923	1924	1925	1926	1928	1944	1948	1950	1962	1970
Passive medlemmer	Ll. S L			Ll. S L		(Ll.) S L	Ll. S L	S L	Afskaffet		Ll. H L			
Divisions-Rådsmedlemmer	Ll. S LR													
Korpsråds-medlemmer	Ll. G LR			Ll. G LR	Ll. S LB									
Trops-, Kolonne- og Divisions-rådsmedlemmer		Ll. S LR		Ll. S LR	Ll. S LB									
Rådsmedlemmer (generelt)						(Ll.) S LR	Ll. S LR	S LR	S LR		Ll. H L			WOSM
Spejdere	St. S L			St. S L	Ll. S LB	(Ll.) S LB	Ll. S LB	S LB	S LB	S LB		H LB	H LB	WOSM
Ulve				St. S L	Ll. S LB	S U		S U	S U	S U		H U	H U	WOSM
Søspejdere			St. S L	St. S L	Ll. S LB			H A	H A	H A		H A	H A	WOSM
Rovere								S LB	S LB	S LB		H LB	G LB	WOSM
Sø-rovere								H A	H A	H A		H A	G LB	WOSM
TF/TA	(Ll.) S LB			(Ll.) S LB										

DC	(Li.) S LBR														
DC/KC				(Li.) S LBR											
FF						B U									
FF og FA								B(G) U	G U						
FH, FA, TA, RA										S LB					
Førere (generelt)					(Li.) S LB	S LBR	St. S LBR	S LBR	S LBR	G LR			G LR	G LB	WOSM
Chefer over DC + Korpsråds- formand	(Li.) G LBR														
Æresmedlem (Udl. der er aktiv fører)	(Li.) G LB														
Æresmedlem (andre)	Li. G L														
Æresmedlemmer (Trop og kolonne)				Li. G L											

For at få et nogenlunde overblik har jeg forsøgt at gruppere nålene, således at udviklingen kan følges.

Som nævnt er der ikke nogen visuel gengivelse af de forskellige civile emblemer før (eller efter) 1926 i de kilder jeg har haft adgang til, hvorfor den nedenfor anførte rækkefølge er et **kvalificeret bud** på kronologien. Generelt er civilnålene ikke beskrevet i detaljer.

Som det kan ses i skemaet, har civilmærkerne igennem tiden skiftet meget. Derfor har jeg valgt at vise mærkerne ud fra udseendet på den enkelte civilnål, da det ikke skønnes muligt entydigt at kæde nålene sammen med funktioner.

Samtidig har jeg dog i hvert afsnit indledningsvist på ny oplyst hvilke funktioner, der har anvendt de viste typer nåle i hvilke perioder. Så er det muligt at danne sig et indtryk af hvilke nåle, der muligvis har været anvendt af hvilke funktioner, hvornår.

Bemærk at alle nåle med "Nålfæste" er beskåret i gengivelsen aht. pladsen.

Nålfæste

Civilmærker grupperet efter udseende

Det skal i gennemgangen kraftigt bemærkes, at DDDS og DDP indtil 1931 havde fælles logo, hvorfor det ikke er muligt at identificere om en liljenål, er en dreng- eller pigenål. Eneste tidspunkt hvor der entydigt er en skillelinje, er da DDDS fra 1926 mærker deres emblemer med navn. Denne mærkning holdt imidlertid kun i en begrænset årrække.

1. Lilje uden bånd

Lille lilje, sølv/hvidt metal:

Passivt medlem, 1914, 1921, (1924), 1925, 1948
Rådsmedlem, 1948

Lille lilje, forgyldt

Æresmedlemmer ("andre"), 1914
Æresmedlemmer (Trop og kolonne), 1921

Stor lilje, sølv/hvidt metal:

Passivt medlem, 1926
Spejdere, 1914, 1921
Ulve, 1921
Søspejdere, 1920, 1921

Format: 14 x 12 mm
Note: Variant # 1. Før 1926
Ægte sølv. Lille lilje uden stjerner

Note: Nålfæste
Sølvmærkning: 8305

Format: 13 x 12 mm
Note: Variant # 2. Før 1926
Hvidt metal. Lille lilje uden stjerner

Note: Nålfæste

Format: 13,5 x 11 mm

Note: Variant # 3. Før 1926

Hvidt metal. Lille lilje med stjerner

Note: Nålfæste

Format: 14 x 12 mm

Note: Variant # 4. Før 1926

Hvidt metal. Lille lilje med stjerner

Note: Nålfæste

Format: 17 x 15 mm

Note: Variant # 5. Før 1926

Hvidt metal. Stor lilje

Note: Nålfæste

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 6. Før 1926
Hvidt metal. Stor lilje

Note: Sikkerhedsnål

Format: 16 x 13 mm
Note: Variant # 7. 1926-
Hvidt metal. Stor lilje

Note: Knaphulsfæste
Mærkning: Det D. Spejderk.

2. Lilje med bånd

Lille lilje m. bånd, sølv/hvidt metal:	Korpsrådsmedlem, 1923 Trops-, Kolonne- og Divisionsrådsmedlem, 1923
Lille lilje m. bånd, forgyldt metal:	Æresmedlemmer (udenlandske), 1914
Stor lilje m. bånd, sølv/hvidt metal:	Spejdere, 1923, 1924, 1925 Ulve, 1923 Søspejdere, 1923 TF/TA, 1914, 1921, 1923 Førere generelt, 1923
Lilje m. bånd, sølv/hvidt metal:	Spejdere, 1926, 1928, 1944, 1950, 1962 Rovere, 1926, 1928, 1944, 1950 FH, FA, TA, RA, 1944
Lilje m. bånd, forgyldt metal:	Rovere (incl. Sø-rovere), 1962 Førere (generelt), 1962

Format: 11 x 9 mm

Note: Variant # 1. Før 1926

Lille lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste

Format: 11 x 9 mm

Note: Variant # 2. Før 1926

Lille lilje, gult (forgyldt) metal

Note: Nålfæste

Format: 11 x 9 mm
Note: Variant # 3. Før 1926
Lille lilje, forgyldt

Note: Nålfæste

Format: 11 x 9 mm
Note: Variant # 4. Før 1926
Lille lilje, forgyldt

Note: Knaphulsfæste

Format: 12 x 9 mm
Note: Variant # 5.
Lille lilje, forgyldt

Note: Nålfæste

Format: 12 x 9 mm
Note: Variant # 6.
Lille lilje, forgyldt

Note: Sikkerhedsnål

Format: 12 x 9 mm
Note: Variant # 7.
Lille lilje, forgyldt

Note: Nålfæste. Andet fæste end # 5

Format: 17 x 13 mm
Note: Variant # 8. Før 1926
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste. Skålformet bagside

Format: 21 x 14 mm
Note: Variant # 9. Før 1926
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste. Skålformet bagside

Format: 20 x 13 mm
Note: Variant # 10. 1926-
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste.
Mærkning: Det D. Spejderk.

Format: 19 x 13 mm
Note: Variant # 11. 1926-
Stor lilje, hvidt metal

Note: Knaphulsfæste
Mærkning: Det D. Spejderk.

Format: 19 x 12 mm
Note: Variant # 12
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste

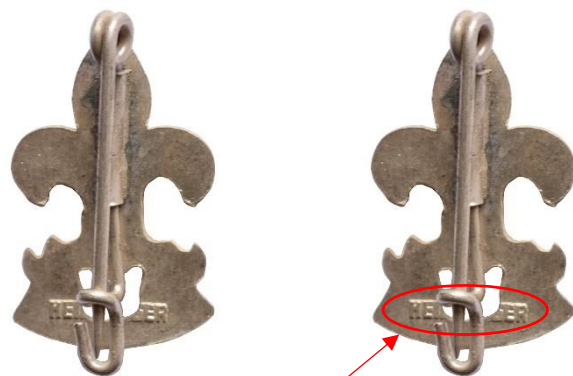
Format: 19 x 11 mm
Note: Variant # 13
Stor lilje, gult metal

Note: Sikkerhedsnål

Format: 18 x 12 mm
Note: Variant # 14
Stor lilje, hvidt (sølv) metal

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: *Heimbürger*.
Mærkningen Heimbürger er sølvmærkningen for Fritz S. Heimbürger i perioden 1925 til 1948.

Format: 18 x 11 mm
Note: Variant # 15
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste

Format: 18 x 11 mm
Note: Variant # 16
Stor lilje, forgyldt

Note: Nålfæste

Format: 18 x 11 mm
Note: Variant # 17
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste. Andet fæste end # 14

Format: 18 x 11 mm
Note: Variant # 18
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste. Andet fæste end # 14

Format: 18 x 11 mm
Note: Variant # 19
Stor lilje, hvidt metal

Note: Sikkerhedsnål

Format: 18 x 12 mm
Note: Variant # 20. Krigsudgave
Stor lilje, zink

Note: Sikkerhedsnål

Format: 25 x 22 mm
Note: Variant # 21
 Stor lilje. Formentlig hjemmelavet
 Graveret messing

Note: Nålfæste

3. Lilje med ring

Lille lilje m. ring, sølv/hvidt metal:

Divisionsrådsmedlem, 1914
 Trops-, Kolonne- og Divisionsrådsmedlem, 1919, 1921
 Rådsmedlem (generelt), (1924), 1925

Lille lilje m. ring, forgyldt metal:

Korpsrådsmedlem, 1914, 1921

Stor lilje m. ring, sølv/hvidt metal:

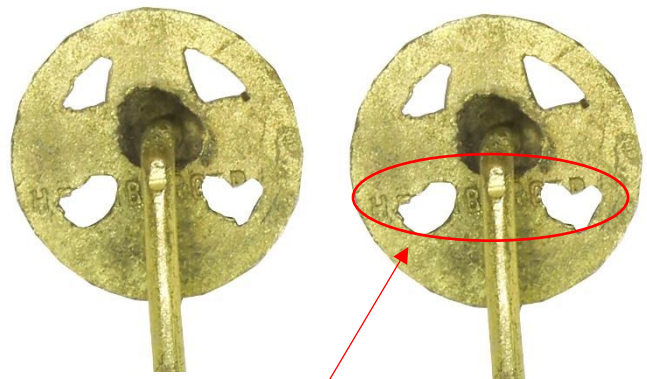
Rådsmedlem (generelt), 1926, 1928

Lilje m. ring, forgyldt metal:

Førere (generelt), 1944, 1950

Format: Ø 10 mm
Note: Variant # 01
 Lille lilje, forgyldt

Note: Nålfæste
Mærkning: *Heimbürger*.
 Mærkningen Heimbürger er sølvmærkningen for
 Fritz S. Heimbürger i perioden 1925 til 1948.

Format: Ø 10 mm
Note: Variant # 01a
Lille lilje, forgyldt

Note: Nålfæste
Ingen mærkning

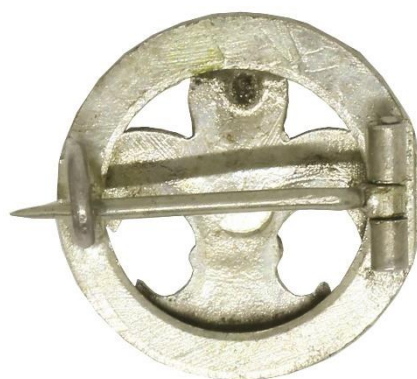
Format: Ø 19 mm
Note: Variant # 02.
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste

Format: Ø 17 mm
Note: Variant # 03.
Stor lilje, hvidt metal

Note: Sikkerhedsnål

Format: Ø 17 mm
Note: Variant # 04. 1926-
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste
Mærkning: *Det Danske Spejderkorps Indreg.*

Format: Ø 17 mm
Note: Variant # 5. Krigsudgave
Stor lilje, zink

Note: Knaphulsfæste

4. Lilje med bånd og ring

Stor lilje m. bånd og ring, sølv/hvidt metal:

DC, 1914

DC og KC, 1921

Førere (generelt), 1924, 1925

Trops-, Kolonne- og Divisionsrådsmedl., 1923

Stor lilje m. bånd og ring, forgyldt:

Chefer over DC + Korpsrådsmedl., 1914

Lilje m. bånd og ring, sølv/hvidt metal:

Førere (generelt), 1926, 1928

Format: Ø 22 mm

Note: Variant # 1.

Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste. Skålformet bagside

Format: 21 mm

Note: Variant # 2.

Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste (knækket). Skålformet bagside

Format: Ø 21 mm
Note: Variant # 3.
Stor lilje, hvidt metal

Note: Sikkerhedsnål. Skålformet bagside

Format: Ø 21 mm
Note: Variant # 4.
Stor lilje, forgyldt metal

Note: Sikkerhedsnål. Skålformet bagside

Format: Ø 20 mm (til top af lilje)
Note: Variant # 5.
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste

Format: Ø 19 mm
Note: Variant # 6. 1926-
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste.
Mærkning: *Det Danske Spejderkorps Indreg.*

Format: Ø 19 mm
Note: Variant # 7. 1926-
Stor lilje, hvidt metal

Note: Knaphulsfæste
Mærkning: *Det Danske Spejderkorps Indreg.*

Følgende er SOPA mærket (Soldaterpatrulje) og derfor **ikke** et civilmærke, men minder meget om disse, hvorfor det er gengivet her, så man kan kende forskel.

Format: Ø 20 mm
Note: SOPA mærke 1954-65
Hvidt metal

Note: Sikkerhedsnål

5. Søspejdere

Anker m. lilje, sølv/hvidt metal:

Søspejdere, 1926, 1928, 1944, 1950, 1962
Sø-rovere, 1926, 1928, 1944, 1950

Format: 21 x 15 mm

Note: Variant # 1. Før 1926

Ingen stjerner/streger i lilje, hvidt metal
Spredte ankerarme

Note: Nålfæste

Format: 21 x 14 mm

Note: Variant # 2. Før 1926

Ingen stjerner/streger i lilje, hvidt metal
Samlede ankerarme

Note: Nålfæste. Anden type fæste end # 1

Format: 20 x 14 mm

Note: Variant # 3.

Stjerner/streger i lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste

Format: 21 x 14 mm

Note: Variant # 4.

Stjerner/streger i lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste. Anden type fæste end # 3

Format: ? mm

Note: Variant # 5. Krigsudgave

Zink

Note: Nålfæste

6. Ulveunger/ -førere

Ulvehoved, sølv/hvidt metal:
Ulvehoved, Bronze (förgylt)

Ulvehoved, förgylt

Ulve, 1924, 1926, 1928, 1944, 1950, 1962

FF, 1924

FF og FA, 1926

FF og FA, 1928

Format: ca 27 x 26 mm

Note: Variant # 1

Stor ulv, hvidt metal

Note: Bagesidefoto mangler, men formentlig nålfæste

Format: ca 11 x 9 mm

Note: Variant # 2

Lille ulv, hvidt metal

Note: Bagesidefoto mangler, men nålfæste

Format: 22 x 16 mm
Note: Variant # 3
Mellem ulv, hvidt metal

Note: Sikkerhedsnål

Format: 21 x 16 mm
Note: Variant # 4
Mellem ulv, bronze

Note: Nålfæste

Format: 22 x 17 mm
Note: Variant # 5
Mellem ulv, forgyldt

Note: Sikkerhedsnål

Format: 21 x 16 mm
Note: Variant # 6. Krigsudgave
Mellem ulv, zink

Note: Sikkerhedsnål

7. WOSM

WOSM nål: Ulve, spejdere, rovere, søspejdere, ledere, rådsmedlemmer, 1970

Den viste nål er bedste bud på den udgave, der blev anvendt i 1970. Der findes andre udgaver, men de skønnes at være nyere (se under DDS)

Format: Ø 12 mm
Note: Motiv i relief

Note: Pin-fæste
Mærkning: *Huguenin Le Locle*

Det Danske Pigepejderkorps (DDP)

I de første år var DDP en del af DDDS og havde stort set samme uniformsreglement, hvorfor også civilmærker fra starten var ens.

Som anført ovenfor under korpsmærker, var DDP de første til at indføre et fælles mærke for alle spejdere. De var så også de første til at afskaffe dette igen (1921-33). Til gengæld har DDP gennem tiden haft adskillige mærker på uniformen, hvor de viste deres fælles logo, uden at dette var et egentligt korpsmærke. Dette ses navnlig efter at DDP skiftede logo i 1931, hvor spejderliljen blev udskiftet med den internationale trekløver.

Som anført for DDDS, var første gang, jeg umiddelbart kan se, at civilmærker er omtalt, i det foreløbige uniforms-reglement fra 1914⁶⁶. At det næppe var på dette tidspunkt de indførtes, synes at kunne udledes af, at der her omtales at mærket til passive medlemmer omtales som ”nuværende nål”. Imidlertid har jeg ikke ældre uniformsreglementer.

Allerede fra dette tidspunkt var civilnålen forskellig efter hvilken ”status” man havde i spejderkorpsset. Det bemærkedes endvidere, at civilnålene ikke måtte bæres til uniformen og det henstilledes til at alle aktive spejdere altid bar civil emblem, når uniform ikke blev båret.

1914:⁶⁷

Passive medlemmer	Sølvlilje (nuværende nål)
Aktive medlemmer op til og med patruljefører	Større sølvlilje
Tropsassistenter og tropsførere	Lille 1. classes emblem (lilje og sløjfe ⁶⁸)
Divisionschef	TF mærke med ring omkring
Højere chefer og Korpsrådsformand	Forgylt DC emblem
Divisionsrådsmedlemmer	Passiv lilje med ring
Korpsrådsmedlemmer	Forgylt passiv lilje med ring
Æresmedlemmer (udlændinge der er aktive førere)	Forgylt TF emblem
Æresmedlemmer (andre)	Forgylt passiv lilje

I 1916 fik pigespejderne egen spejderchef, men var fortsat en del af DDDS. Samme år⁶⁹ kom første egentlige uniformsreglement alene bestemt for pigespejderne. Her var civilmærker omtalt, idet følgende var fastsat:

1916:

Passive medlemmer	Sølvlilje
Aktive medlemmer op til og med patruljefører	Større sølvlilje
Tropsassistenter og tropsførere	Lille 1. classes emblem (lilje og sløjfe)
Divisionschef	TF mærke med ring omkring
Højere chefer og Korpsrådsformand	Forgylt DC emblem
Divisionsrådsmedlemmer	Passiv lilje med ring
Korpsrådsmedlemmer	Forgylt passiv lilje med ring

⁶⁶ Spejderliljen, maj 1914

⁶⁷ Spejderliljen, maj og september 1914

⁶⁸ Sløjfe er lig med ”Vær Beredt” båndet

⁶⁹ Uniforms- og Udrustningsreglement for Spejderkorpsset (Pigespejderne), sept. 1916

I modsætning til DDDS blev det samtidig fastsat, at civilemblemet som sikkerhedsnål også skulle **bæres til uniform** i tørklæde eller slips. Dvs ud over at civilemblemet blev båret i civil, blev det nu også et fælles (selvom udformningen var forskellig) mærke båret af alle på uniformen.

Der var endvidere fastsat emblemer for Æresmedlemmer, men noget tyder på, at der er tale om hædersbevisninger og ikke civilemblemer.

I 1919 ⁷⁰ oprettedes for første gang ”junior-spejdertroppe”. Umiddelbart var der ikke nævnt noget om særlige civilmærker for disse unge piger (forløbere for de senere Rødkælke/Blåmejsler).

På et tidspunkt omkring 1919 blev der ligeledes indført seniorspejdere, der var spejdere, der ”kun deltog i ture mv., når hun havde tid” ⁷¹. Heller ikke disse ses med særlige civilnåle, men bar samme uniform som førere.

Allerede i 1920 ⁷² blev begge disse to nye typer spejdere afskaffet igen, dog således at allerede eksisterende junior- og seniorspejdere måtte fortsætte, men nye troppe ikke kunne oprettes.

I 1921 blev DDP et fuldstændig selvstændigt korps og afholdt deres første korpsrådsmøde. Det skal bemærkes, at DDP fortsat havde spejderliljen som logo.

Uniformsreglementet for det nye korps kom i **1922** ⁷³ og her fremgår, at førere bar slips til uniformen med civilnål som slipsenål. Øvrige spejdere bar tilsyneladende ikke længere civilnål på uniformen. Civilemblemerne blev fastsat til følgende:

Spejderchef	Forgylt lilje med bånd i ring
Souschef	Forgylt lilje med bånd i ring
Korpslæge, -adjutant og -sekretær	Forgylt ganske lille lilje med bånd
Korpsintendant	Forgylt ganske lille lilje med bånd
Divisionschef	Lilje med bånd i ring i hvidt metal
Divisionsassistent	Ganske lille lilje med bånd i hvidt metal
Tropsfører og -assistent	Ganske lille lilje med bånd i hvidt metal
Øvrige spejdere	Lille lilje i hvidt metal
Tropsrådsmedlemmer	Lilje i ring i hvidt metal
Bestyrelsesmedlemmer	Forgylt lilje i ring
Korpsrådsmedlemmer	Forgylt lilje i ring
Bestyrelsens formand	Forgylt lilje med bånd i ring
Korpsrådsformand	Forgylt lilje med bånd i ring

I 1922 ⁷⁴ blev seniorspejderne genindført som arbejdsgren. Der blev intet nævnt om civilnåle.

⁷⁰ Pigespejderne, jan. 1919

⁷¹ Pigespejderne, dec. 1919

⁷² Pigespejderne, april 1920

⁷³ Spejderbogen, 1922, udkom først i juli 1923

⁷⁴ Pigespejderne, aug. 1922

I 1925⁷⁵ kan man i depotets prisliste se en gennemgang af civilnåle fra divisionschef og nedefter:

Divisionschef	Lille lilje med bånd i ring
Tropsfører og -assistent	Lille lilje med bånd
Øvrige spejdere	Lilje

I 1926⁷⁶ blev det på korpsrådsmødet bemærket, at passive medlemmer ikke måtte bære civilnål.

I 1929 blev der som prøve indført spejderarbejde for de små spejdere på 8-11 år og forsøgsperioden blev forlænget til 1931⁷⁷. Uniformen var som de store spejdere⁷⁸ (og derved formentlig også samme civilnål). Der nævnes intet om deres førere, men de har formentlig båret TF/TA nålen.

I 1931⁷⁹ blev det besluttet at ændre korpsets logo fra spejderliljen til trekløveren, der blev anvendt internationalt. Dette betød selvfølgelig også at alle emblemer mv. fik nyt udseende. Det blev dog tilladt, at man frem til 1. januar 1933 måtte bære det gamle logo – spejderliljen⁸⁰. Der kom hurtigt også en ny civilnål med kløver⁸¹.

I juni-nummeret⁸² af pigespejderbladet var der en prisliste, hvor der også var anført nogle af civilnålene, dog uden beskrivelse. De anførte nåle var: Menig, tropsfører, divisionschef og tropsrådsmedlem.

I 1932⁸³ kom næste udgave af håndbogen for DDP og her blev civilnålene gennemgået. Også her blev det fastsat, at førere bar civilnålen som slipsenål på slipset til uniformen. Desuden var der indført en lejrkitel i lyseblåt stof⁸⁴. Og eneste mærke, der måtte bruges på kitlen, var civilnålen. Det beskrives imidlertid ikke, hvor på lejrkitlen nålen skulle bæres.

Spejderchef og souschef	Forgylt trekløver med bånd i ring
Korpsadjutant og -sekretær	Forgylt lille trekløver med bånd
Korpsintendant og redaktør af bladet	Forgylt lille trekløver med bånd
Divisionschef	Trekløver med bånd i ring i hvidt metal
Divisionsassistent	Lille trekløver med bånd i hvidt metal
Tropsfører og -assistent	Lille trekløver med bånd i hvidt metal
Øvrige spejdere	Lille trekløver i hvidt metal
Tropsrådsmedlemmer	Trekløver i ring i hvidt metal
Bestyrelsesmedlemmer	Forgylt trekløver i ring
Korpsrådsmedlemmer	Forgylt trekløver i ring
Bestyrelsens formand	Forgylt trekløver med bånd i ring
Korpsrådsformand	Forgylt trekløver med bånd i ring

⁷⁵ Spejderdepotet, prisliste sept. 1925

⁷⁶ Pigespejderne, april 1926

⁷⁷ Pigespejderne, febr. 1930

⁷⁸ Pigespejdernes Førerblad, febr. 1930

⁷⁹ Pigespejderne, marts 1931

⁸⁰ Pigespejderne, april 1931

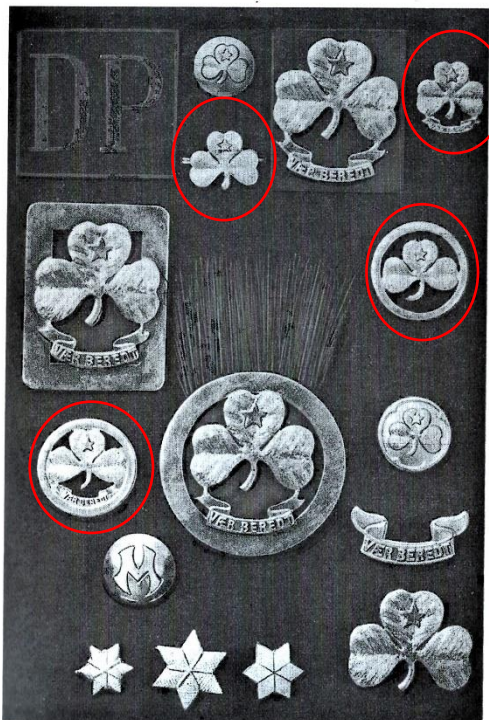
⁸¹ Pigespejderne, maj 1931

⁸² Pigespejderne, juni 1931

⁸³ Haandbog for Det Danske Pigespejderkorps, 1932

⁸⁴ Pigespejderne, marts 1932

I samme håndbog var emblemerne for første gang gengivet med fotos:

Side 199 viser Afbildninger af Det danske Pigespejderkorps' Distinktioner, og disse er i

1. Række fra venstre til højre: Korpsmærket, Patruljeførerknep, Civilnaal, Tropsfører Skulderdistinktion, Tropsførercivilnaal.

2. Række: Spejderchef og Divisionschefsskulderdistinktioner, Korpraads, Bestyrelses, Tropsraads medlems Naal.

3. Række: Spejderchef og Divisionschefscivilnaal, Spejderchef og Divisionschefshatteblem, III. Kl.s Mærke.

4. Række: Mødeknep og II. Kl.s Mærke.

5. Række: 1=Aarsstjerne, 4=Aarsstjerne, 15=Aarsstjerne, I. Kl.s Mærke.

I 1933⁸⁵ (mens der var uniformsforbud) indførte man på ny seniorarbejdet på forsøgsbasis i et år. Sidst vi hørte om disse var i 1922, men hvornår seniorspejderne var blevet afskaffet, er der ingen oplysninger om. Det fremgår imidlertid, at seniorspejdere, så længe uniformsforbuddet varede, bar civilnål som menige spejdere. Hvad de ellers skulle bære, fremgår ikke (og muligvis skal det læses som at civilnålen "erstattede" den forbudte uniform). Da uniformsforbuddet blev ophævet i 1934, gjaldt det kun spejdere indtil 16 år, hvorfor seniorspejdere fortsat var omfattet.

I 1937⁸⁶ kom en ny udgave af håndbogen. Igen nævntes det, at civilnålen var eneste tilladte mærke på lejrkitlen og at førere bar civilnålen som slipsnål til uniformen. Det bemærkedes også, at seniorspejdere også brugte slips i stedet for tørklæde og i den forbindelse brugte almindelig civilnål som slipsnål, indtil seniorprøven var aflagt, hvorefter seniornålen blev brugt både i slips og som civilnål. Der står imidlertid ikke, hvad seniornålen var...

I øvrigt var civilnålene som i 1932, blot var der en ny tilføjelse:

Divisionsadjutant

Lille trekløver med bånd i hvidt metal

I 1938⁸⁷ blev det generelt bestemt, at alle spejdere, der ikke bar civilnål i slips, bar civilnål på højre brystlommelæg. Alle spejdere over 24 år kunne frit vælge mellem slips og tørklæde.

⁸⁵ Pigespejderne, juni 1933

⁸⁶ Haandbog for Det Danske Pigespejderkorps, 2937

⁸⁷ Pigespejderne, maj 1938

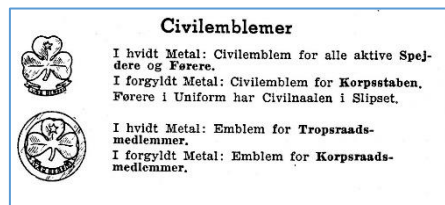
Samtidig oplystes det, at den nye seniornål var en rød emaljekløver, og at den nu kunne købes i depotet.

I 1939⁸⁸ bestemtes det, hvorledes den internationale commisioners distinktioner så ud. Det nævnes ikke hvordan civilnålen så ud, men det må formodes, at den svarede til spejderchefens, da distinktionerne var de samme.

Senere i 1939⁸⁹ afskaffedes den netop indførte ordning med at bære civilnålen på højre lomme. Til gengæld indførtes en lille civilnål (gavenål), som spejdere kunne forære bort til andre spejdere.

I 1942⁹⁰ ”gentog” man følgende uniformsændring (hvorfor de må være indført tidligere): At alle korpset medlemmer havde samme civilnål, nemlig trekløver med bånd. Det er dog muligvis en sandhed med modifikationer, da det senere samme år⁹¹ meddeltes, at seniornålen nu også havde fået bånd under.

I Pigespejderbogen, der udkom i 1944⁹², var der en illustration af, hvordan civilnålene så ud. Og det var temmelig simpelt, da der grundlæggende kun var to forskellige – en nål til spejdere og førere (i hvidt metal til de fleste og i forgyldt til korpssstaben) og en nål med ring til rådsmedlemmer (forgyldt til korpssrådet)

Hertil kom så seniornålen, der fortsat eksisterede som den røde emaljenål med bånd, men som altså muligvis ikke blev benyttet i civil, men kun på uniformen.

I 1947⁹³ blev det nævnt, at man fortsat kunne købe den lille gavenål, der kunne foræres væk.

I 1948⁹⁴ indførtes der distrikter og derved også distriktschefer. Det medførte ikke umiddelbart ændringer for civilnålen. Det må formodes, at også distriktschefer havde nål i hvidt metal.

I 1949⁹⁵ skete der ændringer i civilnålen. Således blev der indført en gul civilnål til senior-spejdere og deres førere, mens førere tilknyttet blåmejserne overtog den gamle røde seniornål som deres civilnål. De blåmejseførere, der var tale om, var fra divisionsassistenter ned til blåmejseassistenter, dvs ikke blåmejsemedhjælpere (hvilket var unge førere mellem 15 og 18 år).

Desuden skiftede distinktionerne udseende, hvilket havde betydning for civilnålen, idet førere, der bar gulddistinktioner, herefter også bar forgyldt civilnål. Dvs fra Distriktschef og opefter (medhjælper på korpsskontor, korpssstab, leder af arbejdsgræn, Spejderchef og souschef, samt bestyrelsesmedlemmer og -formand).

⁸⁸ Pigespejderne, febr. 1939

⁸⁹ Pigespejderne, marts 1939

⁹⁰ Pigespejderne, april 1942

⁹¹ Pigespejderne, dec. 1942

⁹² Pigespejderbogen 3. udg, 1944

⁹³ Pigespejderne, juni 1947

⁹⁴ DDP Førerblad, jan. 1948

⁹⁵ DDP Førerblad, juni 1949

Dette fremgik ligeledes af et skema i den nye udgave af Pigespejderbogen ⁹⁶.

Under hele dette var det fortsat tilladt at bære civilnålen på lejrkitlen ^{97 98 99 100 101}. Formentlig i 1951 ¹⁰² blev det besluttet, at lejrkitlen også kunne anvendes som sommeruniform i perioden fra 15/5 til 15/9, men kun til cykle- og vandrebrug.

I 1951 ¹⁰³ blev det bestemt, at den internationale pigespejdernål (WAGGGS) måtte bæres af alle medlemmer af korpset over venstre brystlomme. På et ukendt tidspunkt blev det også tilladt at anvende den som civilnål på civilt tøj ¹⁰⁴.

Også i 1951 ¹⁰⁵ ændredes distinktionerne for Distriktscheferne til at være i hvidt metal, og derfor ændrede deres civilnål sig også fra at være forgyldt til at være i sølv.

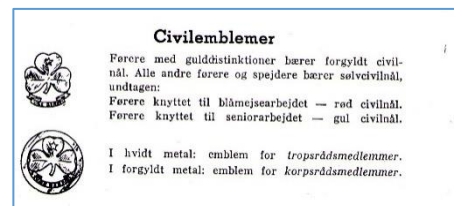
I 1951 bemærkedes det at slips (og derved civilnål) måtte bæres af seniorspejdere, trops- og blåmejsenhjælpere over 16 år, samt førere fra trops- og blåmejsassistenter og opefter ¹⁰⁶. Muligvis fik blåmejsenhjælperne også herved ret til at bære den røde civilnål.

I 1954 ¹⁰⁷ blev civilnålen ændret i udseende,- beskrevet som smukkere... Oplysning om hvornår den kunne købes ville blive bragt senere.

Lejrkitlen, der tidligere var blevet tilladt som sommeruniform i begrænset brug, blev i 1955 ¹⁰⁸ tilladt anvendt generelt som sommeruniform, og derved også med civilmærket som eneste emblem ¹⁰⁹.

I 1955 ¹¹⁰ bemærkedes det specifikt, at alle førere tilknyttet blåmejsarbejdet bar rød civilnål. Om dette var sket tidligere er uvist, da der hidtil (siden 1949) blot har stået "førere tilknyttet ..." og ikke "alle førere...", hvilket hidtil havde betydet, at blåmejsenhjælpere ikke bar den røde nål.

I 1955 ¹¹¹ kom den ændrede civilnål så i handelen i depotet. Den beskrives som i en "*lidt ændret og mere karakteristisk form*" og at "*den i højere grad ligner korpsets emblem på brevpapir og i tryksager*" ¹¹². Samtidig kom også gavenålen i den nye udgave, noget mindre end civilnålen, men

⁹⁶ Pigespejderbogen 7. udg., 1949

⁹⁷ Pigespejderbogen 7. udg. 1949

⁹⁸ Pigespejderbogen, 1951

⁹⁹ Pigespejderbogen, 1956

¹⁰⁰ Pigespejderbogen 10. udg., 1958

¹⁰¹ Pigespejderbogen, 1963

¹⁰² Love og bestemmelser for DDP, formentlig 1951

¹⁰³ DDP Førerblad, jan. 1951 og Pigespejderne, febr. 1951

¹⁰⁴ Pigespejderbogen, 1958

¹⁰⁵ Pigespejderbogen, 1951

¹⁰⁶ DDP Førerblad, dec. 1951

¹⁰⁷ DDP Førerblad, nov. 1954

¹⁰⁸ Love og bestemmelser for DDP, 1955

¹⁰⁹ DDP Førerblad, febr. 1958

¹¹⁰ Blåmejsarbejdet, 1955

¹¹¹ DDP Førerblad, jan/febr. 1955

¹¹² Pigespejderne, febr. 1955

i samme udformning som civilnålen. Den lille nål måtte også anvendes som civilnål, mens den store altid skulle anvendes som slipsnål til uniformen. Kun den lille nål måtte byttes bort ¹¹³. Gavenålen omtales herefter i depotets kataloger helt frem til 1971.

Den "almindelige civilnål" kunne købes i to udgaver – i alm. metal og i sølv helt frem til og med 1968 ¹¹⁴. På et ukendt tidspunkt efter 1955 blev nålene ændret og blev væsentligt mindre. Dette skete muligvis i 1963 i forbindelse med at hele ordningen blev forenklet, se nedenfor.

Som et kuriosum kan det nævnes, at der også i 1955 ¹¹⁵ blev indført sølvmanchetknapper med civilemblem som gavemulighed. I 1958 ¹¹⁶ kom de også med rød og gul emalje til henholdsvis blåmejsførere og seniorer og i 1967 ¹¹⁷ med grøn emalje til tropsspejdere.

I 1956 ¹¹⁸ blev der udnævnt tre specialinstruktører (ny titel) som alle fik gulddistinktioner, og derved formentlig også forgyldt civilemblem. Senere på året ¹¹⁹ blev der indført en ny rang af distriktsassistenter. Disse bar samme distinktioner som divisionsassistenter og derved sølvcivilnål.

I 1962 blev det besluttet at indføre "*et lille mærke til uniformen, som tegn på at man har været fører i en årrække*" ¹²⁰ - kaldet Førernålen (se nærmere i museets artikel om medaljer). Mærket blev en grøn trekløver for 5 års og hvid for 10 års førertjeneste. Samtidig blev det lagt op til overvejelse, om de nye mærker skulle afløse nogle af medaljerne.

I 1963 ¹²¹ blev der dels indført en mørkeblå sløjfe (senere benævnt cross-tie) til afløsning for slipset, dels en emaljenål (senere kaldet "'Nål på pind'") i den farve, der tilhørte den pågældende arbejdsgræn:

Grøn, for alle fra 16 år og opefter, der hørte til tropen

Rød, for alle fra 15 år og opefter, der hørte til flokken (blåmejsjer)

Gul, for alle, der hørte til seniorgruppen

Lilla for divisionschefer og -assistenter

Hvid for distriktschefer, afdelingschefer, bestyrelsesmedlemmer, og andre, der hørte direkte under korpset, undtagen arbejdsgrænslederne, der bar nål i arbejdsgrænsfarven. Endvidere var nålen også til distriktsassistenter ¹²².

Det bemærkedes samtidig, at den blå farve indførtes for kløverarbejdsgrænen (handicap) og en nål til denne græn i blå emalje kunne købes allerede fra 1963 ¹²³.

Og endelig bemærkedes det, at samtlige korpsets medlemmer herefter havde samme civilnål, nemlig den nuværende udført i sølv. Såvel seniorcivilnål og blåmejsførere-civilnål blev fortsat

¹¹³ DDP Førerblad, maj 1955

¹¹⁴ Prislister Pigespejderdepotet, sommeren 1968

¹¹⁵ DDP Førerblad, nov. 1955

¹¹⁶ Depotets prisliste, julen 1958

¹¹⁷ Pigespejderdepotets katalog, sommeren 1967

¹¹⁸ DDP Førerblad, febr. 1956

¹¹⁹ DDP Førerblad, nov. 1956

¹²⁰ DDP Førerblad, maj 1962

¹²¹ DDP Førerblad, jan. 1963

¹²² Prislister Pigespejderdepotet, sommeren 1963

¹²³ Prislister Pigespejderdepotet, sommeren 1963

anvendt og kunne købes ¹²⁴. Det er ligeledes usikkert om rådsmedlemmer og medlemmer af korpsets bestyrelse, var en del af ”korpsets medlemmer”. I hvert fald havde de ved det senere reglement i 1965 fortsat særlige civilnåle (se nedenfor).

Spejdere og afg. [afgåede?] førere, der stod direkte under division eller distrikt, bar civilnålen i sløjfen. Af kataloget fra depotet fremgik, at der yderligere var en forsølvet nål til dem, der stod direkte under division eller distrikt ¹²⁵.

Der indførtes en 2-årig overgangs- og prøveperiode, hvor det var tilladt at benytte de tidligere uniformsbestemmelser og hvorefter de nye regler skulle evalueres.

Kløvernålen – ”Nål på pind”, er kommet i to udgaver, hvor bl.a. stjernen i kløveren er i to forskellige størrelser og monteringen på ”pinden” er forskellig. Hvornår skiftet sker, er uvist.

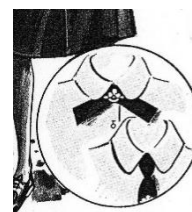
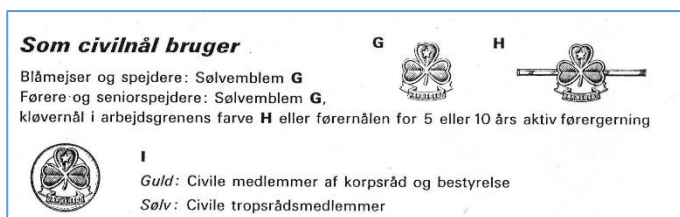
Allerede året efter kunne man købe både en grøn og blå sløjfe ¹²⁶. Hvornår dette var bestemt, vides ikke. I samme prisliste anførtes det, at den gule og lilla ”Nål på pind” var i sølv.

I 1964 bemærkedes det, at Førernålen (5 og 10 års nålen) måtte anvendes som civilnål af dem, der havde modtaget den, hvis de havde lyst ¹²⁷.

I 1965 ¹²⁸ var prøveperioden udløbet og det var besluttet, at såvel slips som sløjfe var reglementerede – begge dele i grøn farve. Båndet blev beskrevet som gående rundt om halsen, krydset foran og holdt af en kløvernål (samme farver som tidligere).

Det var desuden besluttet, at den røde og gule civilnål udgik ¹²⁹, at førere, seniorspejdere og spejdere over 15 år måtte anvende blåt bånd i stedet for tørklæde til sommeruniformen. Endelig bemærkedes det, at ”Nål på pind” også måtte benyttes til slips. Opsamlende stod der, at civilnål for fremtiden var: Den almindelige civilnål, ”Nål på pind” i arbejdsgrenens farve eller 5 års/10 års nål.

I den følgende uniformspjece vises slips/bånds placering med nål ligesom civilnålenes udformning også vises ¹³⁰.

Som nævnt ovenfor, kan det ses, at der var særlige civilnåle til rådsmedlemmer og medlemmer af korpsets bestyrelse.

¹²⁴ Prisliste Pigespejderdepotet, sommeren 1963 og 1964

¹²⁵ Prisliste Pigespejderdepotet, sommeren 1963

¹²⁶ Prisliste Pigespejderdepotet, sommeren 1964

¹²⁷ DDP Førerblad, sept. 1964

¹²⁸ DDP Førerblad, jan. 1965

¹²⁹ Meddelelser fra Uniformsudvalget, 12. maj 1965

¹³⁰ Uniformsreglement, Førere, seniorspejdere og spejdere over 15 år, 1965

I den samtidige uniformspjece ¹³¹ for blåmejser og spejdere (11-15 år) fremgik det, at civilnålen ikke (længere) blev båret på sommeruniform eller lejrkittel, hvilket ellers synes at have været tilfældet siden lejrkitlen blev indført i 1932.

I 1966 ¹³² begyndte man prøveordning med ”juniorafdelinger”, hvor de ældste blåmejser var i en afdeling for sig selv. Der nævnes ikke noget om et særligt civilmærke til dem. Senere i 1966 ¹³³ blev de døbt ”Spirer”.

I 1969 ¹³⁴ kom der en omfattende uniformsrevision i DDP. Helt grundlæggende blev uniformen erstattet af en nederdel og en skjortebluse. Samtidig blev antallet af mærker mv, der blev båret på uniformen meget begrænset, ligesom begrebet ”reglement” blev afskaffet.

Der udkom en uniformspjece ¹³⁵, hvor det kunne ses, at for spejdere fra 15 år, seniorspejdere og førere skiftede Montyuniformen navn til Battledress og blev ”fikset op”. Til denne blev båret grønt cross-tie eller slips med nål. Blåmejseuniformen var uændret indtil videre.

I 1969 ¹³⁶ var det ikke længere muligt at købe den almindelige civilnål i sølv, men kun i almindeligt metal.

I 1970 ¹³⁷ skiftede man navn fra fører til leder og senere på året kunne man nu købe orange nåle til sløjfe og slips til spireledere (der havde fået den orange farve som arbejdsgrensfarve) ¹³⁸.

I 1970 udgik flere medaljer. Imidlertid blev der samme sted intet nævnt om hvad der skete med Leder(fører)nålen ¹³⁹ (5 og 10 års nålen), men det formodes, at den blev bibeholdt helt frem til Sammenslutningen i 1973, ligesom den almindelige civilnål, gavenålen og ”Nål på pind”.

¹³¹ Uniformsreglement Blåmejse/spejder, formentlig 1965

¹³² Pigespejderne, april 1966

¹³³ DDP Førerblad, nov. 1966

¹³⁴ Pigespejderne, aug. 1969

¹³⁵ Uniformsnyt, okt. 1969

¹³⁶ Pigespejderdepotet katalog, sommeren 1969

¹³⁷ DDP Førerblad, maj 1970

¹³⁸ DDP Førerblad, juni 1970

¹³⁹ DDP Førerblad, april 1971 (Beretning om 1970)

Skematisk oversigt over civilnåle gennem tiden. Følgende forkortelser er anvendt:

Gl. = ganske lille, Ll. = lille, St. = stor, L=lilje, LB= lilje m bånd, LR= Lilje m ring, LBR=Lilje/bånd m ring, S=Sølv, G=forgylt, H=hvidt metal,

	1914	1916	1922	1925	1926	1929	1931
Passive medlemmer	Ll. S L	Ll. S L			Afskaffet		
Tropsrådsmedlemmer			H LR				
Divisionsrådsmedlemmer	Ll. S LR	Ll. S LR					
Korpsrådsmedlemmer	Ll. G LR	Ll. G LR					
Spejdere (incl. blåmejser fra 1929)	St. S L	St. S L	Ll. H L	St. H L			
TF/TA	(Ll.) S LB	(Ll.) S LB	Gl. H LB	Ll. H LB			
Blåmejseførere						Ll. H LB	
DC	(Ll.) S LBR		H LBR	Ll. H LBR			
Divisionsassistent			Gl. H LB				
Chefer over DC + Korpsrådsformand	(Ll.) G LBR						
Æresmedlem (Udl. der er aktiv fører)	(Ll.) G LB						
Æresmedlem (andre)	Ll. G L						
Spejderchef/souschef			G LBR				
Korpslæge, -adjutant og -sekretær			Gl. G LB				
Korpsintendant			Gl. G LB				
Korpsrådsmedlem Bestyrelsesmedlem			G LR				
Bestyrelsesformand Korpsrådsformand			G LBR				

Skift af logo fra lilje til kløver

Ll. = lille, K=kløver, KB=kløver m bånd, KR=kløver m ring, KBR=kløver/bånd m ring, Sn=seniornål, SnB=seniornål m bånd, Bn=blåmejsenål, H=hvidt metal, S=sølv, G=forgylt, R=rød, Gu=gul

	1932	1933	1937	1939	1942	1949	1951	1954				1955	1963	1965	
Tropsrådsmedlemmer	H KR				H KBR	H KBR		Nyt design af kløver						S KBR	
Spejdere (incl. blåmejsere fra 1929)	Ll. H K				H KB	H KB								S KB	S KB
TF/TA	Ll. H KB				H KB	H KB								S KB	S KB
Blåmejsere					H KB	R Bn (ej BM)							R Bn (alle)	R Bn	R Bn udgår S KB
DC	H KBR				H KB	H KB								S KB	S KB
Divisionsassistent	Ll. H KB				H KB	H KB								S KB	S KB
Spejderchef/souschef	G KBR				G KB	G KB								S KB	S KB
Korpsintendant					G KB	G KB								S KB	S KB
Korpsrådsmedlem Bestyrelsesmedlem	G KR				G KBR	G KBR									G KBR
Bestyrelsesformand Korpsrådsformand	G KBR					G KBR									G KBR
Korpsadjutant og -sekretær	Ll. G KB				G KB	G KB									

	1932	1933	1937	1939	1942	1949	1951	1954	1955	1963	1965	
Korpsstab					G KB	G KB		Nyt design af kløver		S KB	S KB	
Seniorspejdere		L.I. H K	R Sn.		R SnB	Gu SnB				Gu SnB	G SnB udgår S KB	
Divisionsadjutant			L.I.H KB		H KB	H KB						
Gavenål				L.I. H K	L.I. H K	L.I. H K						
International Commisioner				G KBR	G KB	G KB						
Distriktschef						G KB	H KB				S KB	S KB
Distriktsassistent										H KB	S KB	S KB
Leder af arbejdsgren						G KB					S KB	S KB
Specialinstruktør										G KB		
”Nål på pind” i arbejdsgrensfarve											Alle førere og seniorer (spirer først fra 1970)	

Civilmærker grupperet efter udseende

For at få et nogenlunde overblik har jeg forsøgt at gruppere nålene, således at udviklingen kan følges. Dette er selvfølgelig med det forbehold, at der som nævnt ikke er mange visuelle gengivelser i de kilder, jeg har haft adgang til.

Som nævnt er der ikke nogen visuel gengivelse af de forskellige civile emblemer før 1932, hvor DDP skiftede logo til kløveren, hvorfor den nedenfor anførte rækkefølge er et kvalificeret gæt på kronologien. Generelt er civilnålene ikke beskrevet i detaljer.

Som det ses af skemaerne, har civilmærkerne skiftet meget igennem tiden, herunder hvilke funktioner, der anvendte hvilken nål, hvornår. Derfor har jeg valgt at vise mærkerne ud fra udseendet på den enkelte civilnål, da det ikke skønnes muligt entydigt at kæde nålene sammen med funktioner.

Samtidig har jeg dog i hvert afsnit indledningsvist oplistet hvilke funktioner, der har anvendt de viste typer nåle i hvilke perioder. Så er det muligt at danne sig et indtryk af hvilke nåle, der muligvis har været anvendt af hvilke funktioner, hvornår. I det omfang der er sammenfald mellem DDS og DDP nåle, er der anvendt samme "versionsnummer", hvorfor der kan være "huller" i rækkefølgen.

Bemærk at alle nåle med "Nålfæste" er beskåret i gengivelsen aht. pladsen.

Det skal i gennemgangen kraftigt bemærkes, at DDS og DDP indtil 1931 havde fælles logo, hvorfor det ikke er muligt at identificere om en liljenål, er en drenge- eller pigenål. Eneste tidspunkt hvor der entydigt er en skillelinje, er da DDS fra 1926 mærker deres emblemer med navn. Denne mærkning holder imidlertid kun i en begrænset årrække.

1. Lilje uden bånd

Lille lilje, sølv/hvidt metal:

Passivt medlem, 1914, 1916

Spejdere, 1922

Lille lilje, forgyldt

Æresmedlemmer ("andre"), 1914

Stor lilje, sølv/hvidt metal:

Spejdere, 1914, 1916, 1925

Format: 14 x 12 mm
Note: Variant # 1.
Lille lilje uden stjerner

Note: Nålfæste
Sølvmærkning: 8305

Format: 13 x 12 mm
Note: Variant # 2
Lille lilje uden stjerner

Note: Nålfæste

Format: 13,5 x 11 mm
Note: Variant # 3
Lille lilje med stjerner

Note: Nålfæste

Format: 14 x 12 mm
Note: Variant # 4
Lille lilje med stjerner

Note: Nålfæste

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 5
Stor lilje

Note: Nålfæste

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 6
Stor lilje

Note: Sikkerhedsnål

2. Lilje med bånd

- Lille lilje m. bånd, sølv/hvidt metal: TF/TA, 1922, 1925
Blåmejsefører, 1929
DA, 1922
- Lille lilje m. bånd, forgyldt metal: Æresmedlemmer (udenlandske), 1914
Korpslæge, -adjutant, -sekretær, -intendant, 1922
- Stor lilje m. bånd, sølv/hvidt metal: TF/TA, 1914, 1916

Format: 11 x 9 mm
Note: Variant # 1
Lille lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste

Format: 11 x 9 mm
Note: Variant # 2
Lille lilje, gult metal

Note: Nålfæste

Format: 11 x 9 mm
Note: Variant # 3
Lille lilje, forgyldt

Note: Nålfæste

Format: 11 x 9 mm
Note: Variant # 4
Lille lilje, forgyldt

Note: Knaphulsfæste

Format: 17 x 13 mm
Note: Variant # 8
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste. Skålformet bagside

Format: 21 x 14 mm
Note: Variant # 9
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste. Skålformet bagside

3. Lilje med ring

Lille lilje m. ring, sølv/hvidt metal:
Lille lilje m. ring, forgyldt metal:
Lilje m. ring, sølv/hvidt metal:
Lilje m. ring, forgyldt metal:

Divisionsrådsmedlem, 1914, 1916
Korpsrådsmedlem, 1914, 1916
Tropsrådsmedlem, 1922
Korpsrådsmedlem, Bestyrelsesmedlem, 1922

Format: Ø 10 mm
Note: Variant # 01
Lille lilje, forgyldt

Note: Nålfæste
Mærkning: *Heimbürger*.
Mærkningen Heimbürger er sølvmærkningen for Fritz S. Heimbürger i perioden 1925 til 1948.

Format: Ø 10 mm
Note: Variant # 01a
Lille lilje, forgyldt

Note: Nålfæste
Ingen mærkning

Format: Ø 19 mm
Note: Variant # 02.
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste

Format: Ø 17 mm
Note: Variant # 03.
Stor lilje, hvidt metal

Note: Sikkerhedsnål

4. Lilje med bånd og ring

Stor lilje m. bånd og ring, sølv/hvidt metal:

Stor lilje m. bånd og ring, forgyldt:

Lilje m. bånd og ring, sølv/hvidt metal:

Lilje m. bånd og ring, forgyldt

DC, 1914, 1925

Chefer over DC + Korprådsmedl., 1914

DC, 1922

Spejderchef. souschef, 1922

Bestyrelsesformand, Korprådsformand, 1922

Format: Ø 22 mm

Note: Variant # 1.

Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste. Skålformet bagside

Format: 21 mm

Note: Variant # 2.

Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste (knækket). Skålformet bagside

Format: Ø 21 mm
Note: Variant # 3.
Stor lilje, hvidt metal

Note: Sikkerhedsnål. Skålformet bagside

Format: Ø 21 mm
Note: Variant # 4.
Stor lilje, forgyldt metal

Note: Sikkerhedsnål. Skålformet bagside

Format: Ø 20 mm (til top af lilje)
Note: Variant # 5.
Stor lilje, hvidt metal

Note: Nålfæste

5. Kløver uden bånd

(Lille) kløver, sølv/hvidt metal

Lille kløver, hvidt metal

Format: 13 x 15 mm

Note: Variant # 1

Ægte sølv

Spejdere, 1932,
Seniorspejdere, 1933

Gavenål, 1939 – (muligvis med bånd)

Note: Sikkerhedsnål

Mærkning: *FSH 830S*.

FSH er sølvmærkning for Fritz S.C. Heimbürger i perioden 1898 til 1948. Findes også uden mærkning

Format: 14 x 15 mm

Note: Variant # 2

Forgylt. 2 stjerner

Civilnål fra DPS (Sydslesvig)

Note: Sikkerhedsnål

Format: 9 x 11 mm

Note: Variant # 1. Før 1954

Lille kløver. Hvidt metal. Formentlig gavenål

Note: Sikkerhedsnål

Format: 9 x 11 mm

Note: Variant # 1. Efter 1954

Lille kløver. Hvidt metal. Formentlig gavenål

Note: Pinfæste

6. Kløver med bånd

Lille kløver m bånd, sølv/hvidt metal

Kløver m bånd, sølv/hvidt metal

Lille kløver m bånd, forgyldt

Kløver m bånd, forgyldt

TF/TA, 1932

DA, 1932

Divisionsadjutant, 1937

Spejdere, 1942, 1949, 1963, 1965

TF/TA, 1942, 1949, 1963, 1966

Blåmejseførere, 1942, 1965

DC/DA, 1942, 1949, 1963, 1965

Divisionsadjutant, 1942, 1949

Spejderchef/souschef, 1963, 1965

Korpsintendant, 1963, 1965

Seniorspejdere, 1965

Distriktschef, 1951, 1963, 1965

Distriktsassistent, 1955, 1963, 1966

Leder af arbejdsgren, 1963, 1966

Korpsadjutant og -sekretær, 1932

Spejderchef/souschef, 1942, 1949

Korpsintendant, 1942, 1949

Korpsadjutant, -sekr., -stab, 1942, 1949

International Commisioner, 1942, 1949

Distriktschef, 1949

Leder af arbejdsgren, 1949

Specialinstruktør, 1955

Format: 16 x 15 mm

Note: Variant # 1. Før 1954

Kløver. Hvidt metal (sølv).

Note: Sikkerhedsnål

Mærkning: FSH.

FSH er sølvmærkning for Fritz S.C. Heimbürger i perioden 1898 til 1948.

Format: 16 x 15 mm
Note: Variant # 2. Før 1954
Kløver. Ægte sølv.

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: *Heimbürger 830S*.
Mærkningen Heimbürger er sølvmærkningen for Fritz S. Heimbürger i perioden 1925 til 1948.

Format: 16 x 15 mm
Note: Variant # 3. Krigsudgave
Kløver. Zink

Note: Sikkerhedsnål

Format: 16 x 15 mm
Note: Variant # 4.
Kløver. Hvidt metal.

Note: Sikkerhedsnål

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 1A. Efter 1954
Kløver, stor stjerne. Hvidt metal.

Note: Sikkerhedsnål

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 1. Efter 1954
Kløver, stor stjerne. Hvidt metal.

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: MEKA

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 2. Efter 1954
Kløver, lille stjerne. Hvidt metal.

Note: Formentlig sikkerhedsnål (fæste mangler)
Mærkning: MEKA DENMARK

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 3. Efter 1954
Kløver, lille stjerne. Hvidt metal.

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: MEKA.

Format: 12 x 12 mm
Note: Variant # 4.
Lille kløver. Hvidt metal.
Formentlig efter 1963 / Mulig gavenål

Note: Sikkerhedsnål

Format: 12 x 11 mm
Note: Variant # 4.
Lille kløver. Ægte sølv
Formentlig efter 1963 / Mulig gavenål

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: 925S

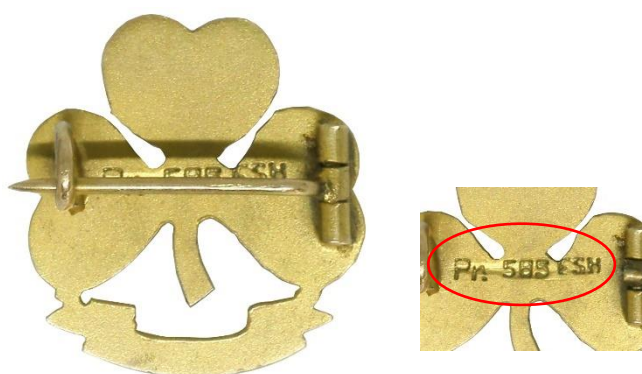
Format: 16 x 15 mm
Note: Variant # 1. Før 1954
Kløver. Forgylt sølv/metal.

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: *Heimbürger 830S*.
Mærkningen Heimbürger er sølvmærkningen for Fritz S. Heimbürger i perioden 1925 til 1948

Format: 16 x 15 mm
Note: Variant # 2. Før 1954
Kløver. Ægte guld.

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: *Pr. 585 FSH*.
FSH er mestermærkning for Fritz S.C. Heimbürger i perioden 1898 til 1948.

Format: 16 x 15 mm
Note: Variant # 3. Før 1954
Kløver. Forgylt sølv.

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: *830S FSH*.
FSH er sølvmærkning for Fritz S.C. Heimbürger i perioden 1898 til 1948.

Format: 17 x 14 mm
Note: Variant # 1. Efter 1954
Kløver. Stor stjerne. Forgylt

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: MEKA

Format: 17 x 14 mm
Note: Variant # 2. Efter 1954
Kløver. Stor stjerne. Forgylt/malet sølv

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: 925S

7. Kløver i ring

Kløver i ring, sølv/hvidt metal
Kløver i ring, forgylt

Tropsrådsmedlem, 1932
Korpsrådsmedlem, Best.medlem, 1932

?

?

Format:
Note: Før 1954
Ukendt udseende

Note:

8. Kløver med bånd i ring

Kløver m bånd i ring, sølv/hvidt metal

Kløver m bånd i ring, forgyldt

DC, 1932

Tropsrådsmedlem, 1942, 1949, 1965

Korpsrådsmedlem, Best.medl, 1942, 1949, 1965

Spejderchef/souschef, 1932

International Commisioner, 1939

Best.formand, Korpsrådsform, 1932, 1949, 1965

Format: Ø 21 mm

Note: Variant # 1. Før 1954

Kløver. (Sølv) hvidt metal

Note: Sikkerhedsnål

Mærkning: *Heimbürger*.

Mærkningen Heimbürger er sølvmærkningen for Fritz S. Heimbürger i perioden 1925 til 1948

Format: Ø 20 mm

Note: Variant # 1. Efter 1954

Kløver. Hvidt metal

Note: Sikkerhedsnål

Mærkning: *MEKA*

Format: Ø 16 mm
Note: Variant # 2. Efter 1954, muligt efter 1963
Lille kløver. Hvidt metal.

Note: Sikkerhedsnål

Format: Ø 16 mm
Note: Variant # 3. Efter 1954, muligt efter 1963
Lille kløver. Hvidt metal

Note: Knaphulsfæste

Format: Ø 21 mm
Note: Variant # 1. Før 1954
Kløver. Forgylt sølv/metal

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: *Heimbürger*.
Mærkningen Heimbürger er sølvmærkningen for
Fritz S. Heimbürger i perioden 1925 til 1948

Format: Ø 21 mm

Note: Variant # 2. Krigsudgave
Kløver. Forgyldt zink

Note: Sikkerhedsnål

Mærkning: *Heimbürger*.

Mærkningen Heimbürger er sølvmærkningen for
Fritz S. Heimbürger i perioden 1925 til 1948

9. Seniornålen (Seniorprøven)

Format: 13 x 15 mm
Note: 1937-42
Rød emalje uden bånd

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: *Heimbürger*.
Mærkningen Heimbürger er sølvmærkningen for Fritz S. Heimbürger i perioden 1925 til 1948

Format: 17 x 16 mm
Note: Variant # 1. 1942-49
Rød emalje med bånd, uden streger i emalje
Blåmejsenål 1949-54

Note: Sikkerhedsnål

Format: 17 x 16 mm
Note: Variant # 1. 1949-54
Gul emalje med bånd, uden streger i emalje

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: *Heimbürger*.
Mærkningen Heimbürger er sølvmærkningen for Fritz S. Heimbürger i perioden 1925 til 1948

Format: 17 x 16 mm
Note: Variant # 2. 1949-54
Gul emalje med bånd, uden streger i emalje

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: *Heimbürger*.
Mærkningen Heimbürger er sølvmærkningen for Fritz S. Heimbürger i perioden 1925 til 1948

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 3. 1954-63
Ægte sølv. Gul emalje med bånd, med streger i emalje. Stor stjerne

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: 825S

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 4. 1954-63
Ægte sølv. Gul emalje med bånd, med streger i emalje. Stor stjerne

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: 925S

10. Blåmejseførernålen

Format: 17 x 16 mm

Note: Variant # 1. 1949-54

Rød emalje med bånd, uden streger i emalje
Seniornål 1942-49

Note: Sikkerhedsnål

Format: 17 x 16 mm

Note: Variant # 2. 1949-54

Rød emalje med bånd, med streger i emalje
Evt. Seniornål 1942-49

Note: Sikkerhedsnål

Format: 17 x 15 mm

Note: Variant # 3. 1954-63

Rød emalje med bånd, med streger i emalje

Note: Sikkerhedsnål

Mærkning: MEKA

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 4. 1954-63
Rød emalje med bånd, med streger i emalje

Note: Sikkerhedsnål

11. "Nål på pind"

Nål på pind var som navnet siger en kløvernål monteret på en pind, med et nålefæste bagpå. På de ældste udgaver var nål/pind og nålefæste to separate enheder, der blev monteret primitivt ved at nogle lange splitter blev stukket gennem nålefæstet og ombøjet. På senere udgaver var pind og fæste fastmonteret. Hvornår skiftet sker er ukendt.

Umiddelbart vurderes det ud fra kendte eksemplarer, at der findes følgende 4 versioner af Nål på pind (dog således at hvid nål kun kendes uden streger):

1) Stor stjerne, streger i emalje, løs nål, 2) Stor stjerne, streger i emalje, fast nål, 3) Lille stjerne, streger i emalje, fast nål, 4) Lille stjerne, uden streger i emalje, fast nål

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 1. 1963-73
Rød emalje m streger, stor stjerne. Blåmejsje

Note: Løst nålefæste. Nålefæstet mangler. De to splitter skulle ombukkes på fæstet.

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 2. 1963-73
Rød emalje m streger, stor stjerne. Blåmejsje

Note: Fast nål.
Mærkning: MEKA, MEKA DANMARK. Findes også med mærkning MEKA DENMARK

Note: Variant # 2

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 3. 1963-73
Rød emalje m streger, lille stjerne. Blåmejse

Note: Fast nål.
Mærkning: MEKA, MEKA DANMARK. Findes også med mærkning MEKA DENMARK

Format: 17 x 15 mm. Pind: 35 mm lang
Note: Variant # 4. 1970-73
Orange emalje u streger, lille stjerne. Spirer

Note: Fast nål.
Mærkning: MEKA DENMARK

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 4a. 1970-73
Orange emalje u streger, lille stjerne. Spirer

Note: Nål mangler
Mærkning: MEKA

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 1. 1963-73
 Grøn emalje m streger, stor stjerne. Trop

Note: Løst nålefæste.

Note: Blåt Cross-tie med variant # 1
 Bånd: 1963-65 og 1966-69

Note: Løst nålefæste set fra siden

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 3. 1963-73
 Grøn emalje m streger, lille stjerne. Trop

Note: Fast nål
 Mærkning: MEKA. Findes også med mærkning
 MEKA DENMARK og MEKA DANMARK

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 2. 1963-73. Ægte sølv.
 Gul emalje m streger, stor stjerne. Senior

Note: Fast nål
 Mærkning: MEKA Sterling Denmark 925S. Findes
 også kun med mærkning 925S

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 3. 1963-73. Ægte sølv.
 Gul emalje m streger, lille stjerne. Senior

Note: Note: Fast nål
 Mærkning: MEKA Sterling Denmark 925S

Note: Variant # 3

Format: 17 x 15 mm
Note: Variant # 4. 1963-73
 Gul emalje, u streger, lille stjerne. Senior
 Formentlig kløver fra "Nål på pind"

Note: Nål mangler

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 3. 1963-73
Blå emalje, m streger, lille stjerne
Kløverarbejde (Handicap)

Note: Fast nål
Mærkning: MEKA MEKA DANMARK

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 1. 1963-73
Ægte sølv. Lilla emalje, m streger, stor stjerne.
DC, DA, DM (division)

Note: Løst nålefæste
Mærkning: 925S

Note: Blåt Cross-tie med variant # 1
Bånd: 1963-65 og 1966-69

Note: Cross-tie set bagfra med variant # 1

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 2. 1963-73
Ægte sølv. Lilla emalje, m streger, stor stjerne. DC, DA, DM (division)

Note: Fast nål
Mærkning: 9255

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 3. 1963-73
Ægte sølv. Lyslilla emalje, m streger, lille stjerne. DC, DA, DM (division)

Note: Fast nål
Mærkning: MEKA Sterling Denmark

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 1a. 1963-73
Hvid emalje, u streger, stor stjerne.
DTC, DTA, afdelingschefer, best.medl. og andre direkte under korps (distrikt og op)

Note: Løst nålefæste

Note: Grønt Cross-tie med variant # 1a
Bånd: 1964-73

Note: Cross-tie set bagfra med variant # 1a

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 2a. 1963-73
Hvid emalje, u streger, stor stjerne.
DTC, DTA, afdelingschefer, best.medl. og andre direkte under korps (distriktsassistent og op)

Note: Fast nål
Mærkning: MEKA

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 4. 1963-73
Hvid emalje, u streger, lille stjerne.
DTC, DTA, afdelingschefer, best.medl. og andre direkte under korps (distriktsassistent og op)

Note: Fast nål
Mærkning: MEKA MEKA DANMARK

Format: 17 x 15 mm. Pind: 36 mm lang
Note: Variant # 3. 1963-73
Forsølvet, m streger, lille stjerne.
Andre der står direkte under division eller distrikt

Note: Fast nål
Mærkning: *MEKA MEKA DANMARK*

12. Førernål (5 og 10 år)

En hædersbevisning, der kunne tildeles førere. Se nærmere om disse i Spejdermuseets artikel om Medaljer og hædersbevisninger.

Format: 11 x 11 mm
Note: 5 års førernål

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: *Heimbürger*

Format: 11 x 11 mm
Note: 10 års førernål

Note: Sikkerhedsnål
Mærkning: *Heimbürger*

Note: 5 års førernål. Mærkning: *Heimbürger*

Note: 10 års førernål. Mærkning: *Heimbürger*

13. Den internationale nål (WAGGGS)

Format: Ø 200 mm

Note: Variant # 1. 1951-73

Blå emalje, uden relief

Note: Mærkning: ®

Format: Ø 200 mm

Note: Variant # 2. 1951-73

Blå emalje, uden relief

Note: Mærkning: *streger* [ligner indgangsportal]

Format: Ø 200 mm

Note: Variant # 3. 1951-73

Blå emalje, med relief og perler

Note: Mærkning: MEKA DENMARK

14. Ukendte nåle

De følgende nåle har det ikke været muligt at bestemme anvendelsen af. Såfremt nogle kan hjælpe med oplysninger herom, modtages de meget gerne.

Format: 13 x 15 mm

Note: Variant # 1. Hvid emalje. Stor stjerne

Note: Sikkerhedsnål

Mærkning: MEKA

Format: 13 x 15 mm

Note: Variant # 2. Hvid emalje. Stor stjerne

Note: "Spiralfæste"

Mærkning: MEKA

Format: 12 x 12 mm

Note: Hvid emalje. Lille stjerne

Note: "Spiralfæste"

Det Danske Spejderkorps (1973-) (DDS)

I tiden lige efter Sammenslutningen af DDP og DDDS var der et almindeligt uniformskaos, idet man godt nok havde et fælles logo (se under korpsmærker), men intet fælles uniformsprogram.

Den første vejledning blev offentliggjort sidst på året i 1973¹⁴⁰ og var blot en fortsættelse af de to korps' respektive uniformsvejledninger, hvilket vil sige, at pigespejderne fortsat kunne anvende deres slips/cross-tie med nål som en del af uniformen.

Samtidig blev det nævnt, at civilnål kunne bæres af gruppestyrelsesmedlemmer og alle aktive medlemmer, samt anvendes som gavenål. Om nogle pigespejdere herefter har anvendt den nye civilnål i slips/cross-tie, i stedet for den gamle nål på pind, er usagt, men nok tænkeligt.

I 1974¹⁴¹ kom så en "ny" uniformsvejledning. Igen var det stort set en videreførelse af de gældende vejledninger, og ledere var slet ikke nævnt, så hvordan pigernes lederuniform så ud, vides ikke, men mon ikke at den for deres vedkommende også blot fortsat var med slips/cross-tie, og herved anvendelse af civilnål. I hvert fald kunne man fortsat købe cross-tie i Spejder Sport¹⁴².

I 1975¹⁴³ var cross-tie tilsyneladende ikke længere en del af Spejder Sports sortiment, men uagtet dette kunne man på de medfølgende fotos fortsat se uniformen gengivet som med cross-tie og civilnål på denne.

Først i 1976¹⁴⁴ kom der en ny fælles uniform for både drenge og piger, og herved forsvandt cross-tie endegyldigt fra vejledningen. I samme vejledning gentages teksten om civilnålen, der også kunne gives som gavenål. Denne tekst gentages frem til vejledningen fra 1982¹⁴⁵. I hele perioden optræder civilnålen imidlertid ikke i Spejder Sports kataloger, men kunne dog købes der.

Det må formodes, at civilnålen med DDS logo er udfaset i løbet af 80'erne.

Eneste gang civilnåle i øvrigt blev nævnt var i 1979¹⁴⁶, da Spejder Sport begyndte at sælge internationale civilnåle med hhv pige- og drengeverdensforbundets logo (begge 12 mm). Disse var senest med i kataloget i 1989¹⁴⁷.

I en Spejderguide fra Spejder Sport i 2001 blev der beskrevet en "DDS pin" som en gaveartikel, men denne må formodes ikke at være en egentlig civilnål.

¹⁴⁰ Broen nr. 10, dec. 1973

¹⁴¹ Broen, 7. marts 1974

¹⁴² Spejder Sport katalog, Forår 1974

¹⁴³ Spejder Sport katalog, Forår 1975

¹⁴⁴ DDS Uniformsvejledning, 1/76

¹⁴⁵ DDS Uniformsvejledning, 1/82

¹⁴⁶ Spejder Sport katalog, 1979

¹⁴⁷ Spejder Sport, Spejderkataloget, 1989

1. Civilnål

Civilnåle på nål er beskåret i gengivelsen af hensyn til pladsen

Format: Ø 12 mm

Note: Variant # 1. Hvidt metal

Note: Sikkerhedsnål

Mærkning: MEKA DENMARK

Format: Ø 12 mm

Note: Variant # 2. Hvidt metal.

Lilje og tekst hænger sammen

Note: Sikkerhedsnål

Mærkning: MEKA

Format: Ø 12 mm

Note: Variant # 3. Hvidt metal.

Lilje og tekst hænger sammen

Note: Nålefæste

Format: Ø 12 mm
Note: Variant # 4. Hvidt metal.

Note: Nålefæste
Mærkning: MEKA DENMARK

Format: Ø 12 mm
Note: Variant # 5. Hvidt metal.

Note: Nålefæste
Mærkning: MEKA

2. WOSM nål

Som anført ovenfor under DDDS findes WOSM nålen i flere forskellige udgaver, og dette er mit bedste bud på den nål, der kunne købes i Spejder Sport i 1979-89.

Format: Ø 12 mm

Note: 1979-89. Plan forside

Note: Pinfæste

3. WAGGGS nål

Nålen er omtalt i Spejder Sports kataloger, men udseendet er ukendt indtil videre.

Format: 12 mm

Note: Ukendt udseende

Note:

Appendix

Kildeoversigt

I artiklen er der henvist til en række kilder. Herved kommer en oversigt over, hvad de enkelte kilder dækker over:

Broen	Lederblad for DDDS, DDP og DDS
DDP Førerblad	DDP Førerblad
GEB	DDDS ulvelederblad
(Nordisk) Spejdersport	DDDS Fører/lederblad
Patrouilleøvelser for drenge	Håndbog udgivet af Cay Lembcke (kommende spejerschef for DDDS)
Phila-Spejd	Spejderfrimærkeklubbens medlemsblad
Pigespejderne	DDP's medlemsblad for pigerne
Spejd	Børneblad for DDDS, DDP og DDS
Spejder Sport	Depot/forretning for DDDS/(DDP) og DDS
Spejderbogen	Håndbog udgivet af Cay Lembcke
Spejderliljen	DDDS Førerblad udgivet af Tropsførerforeningen
Spejdernes Magasin	DDDS medlemsblad for drengene
Søsprøjt	Senior-lederblad for DDS søspejdere
Ved Lejrbaalet	DDDS divisionsblad for Midtjydske Division